СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. Олифантъ, Па. Четверъ 14-го Серпня 1902. Число 33.

Перегляд тыждневый.

Майже всѣ Американцѣ не приняли ордерôвъ, яки ми бажавъ ихъ удекорувати нѣмецкій цѣсарь, Вильгельмъ II., зъ нагоды гостины его брата въ Спол. Державахъ. Многи зъ нихъ просили цѣсаря, абы замѣсть ордерôвъ приславъ имъ свою фотографію зъ власноручнымъ пôдписомъ, а деякй таки добре завстыдали »найяснѣйшого пана«, бо наглядно дали ему пôзнати, що всякй ордеры и титулы не мають для нихъ найменшои вартости. До тыхъ послѣдныхъ належить мейоръ (посадникъ) мѣста Ню Йорку, п. Сетъ Лоу. Написавъ вôнъ чемный, але рѣшучій листъ до Вильгельма, въ котрôмъ звертае его увагу на сю обставину, що Сп. Державы е свобôдною републикою, де не ласка монархôвъ, але лична заслуга пôдносить одиницѣ въ очахъ народа. Менѣ — кôнчить п. Сетъ Лоу — яко горожанинови сеи републики нѣякъ не лицюе приймати вôдзначень того рода. Чи капиталістъ Сетъ Лоу и ему подôбнй е справдѣ такими запеклыми републиканцями, се великій знакъ пытаня. Мабуть неоденъ зъ нихъ радъ бы зъ дорогои душѣ задержати доказъ цѣсарскои ласки, та що иншого стояло имъ на завадѣ. Тымъ лихомъ е въ Америцѣ два могучй чинники — опѣнія загалу и праса. Пôдъ ихъ потискомъ погинае ся павѣть безмежна амбіція міліонерôвъ, гаснуть лучѣ цѣсарского маестату, а титулы и ордеры вôдлѣтають, звôдки прилетѣли... Сполуч. Державы можуть симъ гордити ся, бо факта того рода говорять ясно, що здоровый розумъ и почуте волѣ ще не потахло въ серцяхъ ихъ меншихъ сынôвъ.

Міністерство скарбу оголосило на дняхъ рапортъ о циркуляціи грошей. Дознаемо ся зъ него, що сего року курсуе по цѣлыхъ Сп. Державахъ 2.260 міліонôвъ 606,137 долярôвъ, або о 51 міл. долярôвъ бôльше якъ минувшого року. Зъ сего величезного капиталу лежить въ державнôй касѣ 306,655.726 дол. державныхъ ощадностей, 119,653.-534 дол. кавціи народныхъ банкôвъ, розличныхъ пôдприємствъ и пр. Позаякъ цѣле населене Сп. Державъ числить теперь 79,230.000 душъ, то пересѣчна сума грошей, пущеныхъ въ обѣгъ, буде выносити на кожду голову 28 дол. 53 цент. Иншими словами: въ нашôй републицѣ припадае на кождого мущину, женщину чи дитя два, три, чотыри а навѣть й пять разôвъ больша скôлькость готового гроша, чимъ въ котрôй небудь зъ европейскихъ державъ.

Центральне правительство у Вашингтонѣ призначило міліонъ долярôвъ, яко надзвычайный додатокъ зъ буджету на сегорôчнй маневры, якй вôдбудуть ся въ осени на берегахъ Атлянтійского океану. Возьме въ нихъ участь маринарка и сухопутня армія Спол. Державъ. Перша мае атакувати зъ кораблѣвъ береги Америки коло Ню Орлинсъ, а друга боронити ихъ передъ нападомъ. Судіѣ, котрй рѣшать, хто побѣдивъ, вже назначенй зъ помѣжь найвызначнѣйшихъ тактикôвъ и знатокôвъ военнои штуки.

Будуть се перший маневры того рода въ исторіи Спол. Державъ, мілітарна играшка, котра въ Европѣ поглочуе безлѣчь гроша и доводить народы до жебрачои торбы.

Холера на Филиппинахъ лютуе чимъ разъ бôльше и бôльше. Доси сконстатовано урядово 21.4000 случаѣвъ занедужаня, зъ якихъ 16.105 скôнчило ся смертію. Знатоки филиппиньскихъ вôдносинъ твердять одначе, що не всѣ случаѣ удало ся занотувати. Ихъ число выносить въ дѣйсности около 28 тысячь. Депеша зъ Манилѣ доносить, що въ суботу, дня 2. с. м. занедужало 502 люда. Є се найбôльше число занедужань, яке лишь коли небудь лучило ся въ одномъ дни.

Зъ Американцѣвъ померло вôдъ часу появы епидеміи 48, а зъ Европейцѣвъ 18 особъ. Въ американьскôй арміи, розмѣщенôй на Филиппинахъ, рôвно жь забирае холера чимъ разъ бôльше жертвъ. Въ послѣдныхъ двохъ тыждняхъ померло 32-хъ жовнѣрôвъ.

Кровава боротьба колюмбійскихъ ворохобникôвъ зъ правительственною арміею пôдъ Аква Дульсе, скôнчила ся нещасливо для тыхъ першихъ. Ґенералы ліберaлôвъ Бустаменте и Сотомейоръ погибли. Причиною прôграной була недостача муниціи и сильне становище ворога. Проводиръ ворохобникôвъ, ґен. Герара, вспѣвъ згуртовати коло себе свои погромленй полки и подати ся въ недалекй горы. Сеся побѣда була мабуть послѣднымъ ударомъ для колюмбійскои революціи и то тымъ бôльше, що сусѣдній державы перестали еѣ пôдпомагати. Способный и хоробрый ґенералъ Гарара може ще вправдѣ бороти ся черезъ довгій часъ, але будуть се безуспѣшнй зусиля.

Жорстокй Мексиканцѣ змели вже зъ лиця землѣ цѣле индіяньске племя єквôвъ. Спонуканй голодомъ и жаждою выйшло передъ двома тыжднями зô своихъ гôрскихъ печеръ около 30 членôвъ сего племени и напало на доохрестнй оселѣ. Приведенй до розпуки, знеможенй голодомъ бороли ся завзято вразъ изъ дѣтьми и жѣнками о кусень хлѣба, погорджуючи смертію. Коли напали на оселю Карменъ (кôлькадесять миль вôдъ Гермосило, Текс.) надоспѣвъ зъ пôдмогою вôддѣлъ мексиканьского вôйска и почавъ стрѣляти до нещасныхъ. Сѣмохъ Индіянъ полягло на мѣсци, 15 полонено, а лише вôсьмохъ утекло до своихъ гôрскихъ жилищь. О скôлько звѣсно, е они послѣдными зъ первѣсныхъ жителѣвъ Мексику, послѣдными зъ хороброго щепу єквôвъ, котрый до недавна числивъ еще тысячѣ душь, а передъ 400 роками поверхъ 150 тысячь. Поглотила ихъ наша раса и перехвалена цивілізація.

Куба забрила въ такй фінансови клопоты, що хто знае, чи вспѣе выбристи зъ нихъ цѣло. Найбôльшимъ нещастемъ для молоденькои републики е се, що найперше жерело еи доходôвъ — цло, обнижае ся зъ дня на день. Коли ґубернаторъ Вудъ зложивъ справы кубаньскй въ руки краевого правительства, цловй доходы выносили 40 тысячь долярôвъ денно. Днесь тй самй доходы не приносять на добу бôльше, якъ 5000 долярôвъ, а не можна такожь заперечити, що незабаромь упадуть до 2000 долярôвъ. До того Кубанцѣ не мають кому продати своихъ товарôвъ, не можуть дати роботы тысячамъ робôтникôвъ, платити податки и т. п. Наслѣдкомъ такихъ обставинъ державна каса порожна, урядники и вôйско не одержуе своеи платнѣ, а въ цѣлôмъ краю проявляе ся загальне невдоволене. Ще мѣсяць два такихъ вôдносинъ, а надъ Кубою зависне мечь Демокля. Найвызначнѣйшй дипльоматы доказують, будьто бы для теперѣшного кубаньского правительства не було выходу. Оно провалить ся разомъ изъ молоденькою републикою. Позавчера розôйшла ся навѣть чутка, що кôлька тысячь Кубанцѣвъ подало до конґресу аплікацію о прилучене Кубы до Сп. Державъ. Сумно.

Европейски монархи зъѣздять ся послѣдными часами дуже часто. Дня 6. с. м. опять зъѣхали ся въ Ревали нѣмецкій цѣсарь зъ російскимъ царемъ на маневрахъ російскои фльоты. Монархи гостили ся и нараджували на покладахъ кораблѣвъ. Цѣль ихъ зъѣзду незвѣсна, хочь можна смѣло твердити, що не буде зъ него добра для народôвъ. Такъ царь якъ и нѣмецкій цѣсарь журять ся взростомъ соціялізму, силою робôтничихъ орґанизацій и просвѣтою, котра помимо ихъ волѣ проникае въ найдальшй закутины обохъ державъ. Ту мабуть треба глядати товчка до ихъ частыхъ нарадъ и зъѣздôвъ.

Пригноблююче вражѣне выкликало въ Австраліи нещасте, яке лучило ся въ копальняхъ угля коло Мантъ Кембла. Наслѣдкомъ експльозіи ґазôвъ заваливъ ся входъ до копальнѣ и замкнувъ пôдъ землею 424 робôтникôвъ. По 24 годинаха ратунковои працѣ, до якои взяли ся бѣднй и богати, старй и молодй, вспѣли выратувати 149 робôтникôвъ. Прочй погибли. Коли вѣсть о нещъстю дôйшла до парляменту въ Сидні, послы одноголосно рѣшили ухвалити грошеву пôдмогу для вдовиць и сиротъ по погибшихъ, а опôсля, въ доказъ симпатіи для нихъ, перервали засѣданя парляменту. И най ту хто заперечить, що молоденька Австралія не стоить о цѣле небо высше вôдъ »высококультурнои« Европы й Америки.

— **Кара** за людоѣдство або клинъ клиномъ... На одномъ зъ островôвъ архіпеляґу Бісмарка, коло Австраліи, зъѣли тамошнй дикарѣ одну бѣлу жѣнку вразъ зъ еи дитиною. Француского ковзуль зажадавъ вôдъ вожда дикарѣвъ покараня виновникôвъ. За три дни являе ся у него посланець вôдъ вожда и доносить, що виновникôвъ вже покарано, а именно зъѣджено ихъ на пирѣ у вожда!

— **Дорогоцѣнный** коронный камѣнь украдено въ Штокгольмѣ зъ королѣвского скарбу. Бувъ то рубінъ, ваги 225 каратôвъ, котрый вôдъ 1678. р. находивъ ся помежи дорогоцѣнностями шведского дому пануючого. Вартôсть его подають на пôвъ міліона коронъ шведскихъ. Смѣлои крадежи допустивъ ся имовѣрно якійсь мѣжнародный злодѣй, бо Швеція е краемъ, де власнôсть чужа, а передовсѣмъ публична, е въ великôмъ пошановку.

О. И. Стефановичь,
теперѣшный председатель „Р. Н. Союза“. Родивъ ся въ Галичинѣ, пріѣхавъ до Америки въ 1895 роцѣ. Бувъ секретаромъ „Союза“ въ 1895—6 роцѣ. Отець Стеф. є душпастыремъ въ Питсбурґу, Па.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.		
14	Ч.	† Креста, Мак. (поч. посту)
15	П	Стефана
16	С.	Ісаакія, Далмата
17	Н.	9. по Сош. Островôвъ въ Ефезѣ
18	П.	Евсигнія муч.
19	В.	Преображеніє Господнє
20	С.	Дометія, Пульхеріи

— **На** кару смерти черезъ повѣшене засуджено оногды въ Гекенсекъ, Н. Дж. Словака, Петра Гриня зъ Волинґтонъ, коло Пасейкъ, Н. Дж. за убійство жидôвского рѣзника, Барнея Кантера. Нещасный повисне на шибеници 22. с. м.

— **Въ** Rossland, B. C. (Канада) завалила ся часть майны Gold Mine Le Roi дня 27. липня о 1-ôй годинѣ въ ночи. Найстаршого боса засыпало дерево и камѣне, (полишивъ жѣнку и 7 дѣтей), а двохъ людей страшно покалѣчило. У тôй майнѣ робивъ я за 7 мѣсяцѣвъ, але теперь волѣю робити на колѣѣ за $1.25, якъ все боятись о жите. И. Й.

— **Повну** бочку римскихъ грошей выкопано сими днями коло сербского села Костеляца надъ Дунаемъ. Зъ припорученя сербского народного музея въ Бѣлградѣ розпочали ся тамъ сего року роботы около вôдкопуваня римского мѣста Vinunacium, що тамъ колись стояло и вже вôдкопали кôлька будынкôвъ та найдено богато цѣнныхъ рѣчей. Ажь ось сими днями вôдкопано стару, зôгнилу бочку, въ котрôй найшло ся 88 кільо римскихъ мѣдяныхъ грошей, або пôсля обчисленя на борзѣ около 68.000 штукъ монетъ. Найстаршй монеты походять зъ часôвъ Каракалѣ.

— **Каломка** въ Bellevue, коло Скрентонъ, Па. згорѣла оногды до основъ. Шкоду обчисляють на 35 тысячь долярôвъ. Огонь поставъ имовѣрно зъ вины неправныхъ „скебôвъ“ але компаністы звалюють вину на страйкерôвъ и призначили 1000 долярôвъ нагороды за выкрыте виновникôвъ.

— **Зелѣзничй** катастрофы знову пожерли сими днями богато жертвъ. Особовый поѣздъ зелѣзницѣ »Пенсилвенія«, якій курсувавъ мѣжь Сентъ Луисъ, Мо. а Ню Йоркомъ и летѣвъ зô скоростію 70 миль на годину, зъударивъ ся оногды коло Ксенія, О. зъ т. зв. вугляркою та й въ однôй хвилинѣ перемѣнивъ ся въ горѣючу купу румовища. Вôсьмохъ людей убило, а 18 охъ тяжко покалѣчило. Страшнй були стоны нещасныхъ, котрыхъ нѣякъ не можна було вытягнути зъ пôдъ горѣючого румовища. Мѣжь погибшими е машиніста, его помôчникъ, всѣ почтовй урядники поѣзду и 2-охъ подорожныхъ.

Поспѣшный поѣздъ зелѣзницѣ »D. & W.« що курсовавъ мѣжь Питсбурґомъ и Гарисбурґомъ, Па. выскочивъ изъ шинъ недалеко Джанставнъ, Па., ударивъ ся до скалистои стѣны на скрутѣ а опôсля упавъ зъ высоты кôлькадесятьохъ стôпъ до рѣки. Машина и два ваґоны розбили ся на дрôбнй куснѣ; машиніста и фаерменъ погибли, а кôлька особъ тяжко потовкло ся.

Дня 7. с. м. на шляху зелѣзницѣ »Чікаґо, Мілвоке & Ст Полъ«, близь стаціи Калинсъ, Айова, рôвножь лучила ся страшна зелѣзнича катастрофа. Зъ цѣлою силою пары ѣхавъ переповненый людьми особовый поѣздъ, коли въ тôмъ появивъ ся на скрутѣ шинъ робôтничій потягъ и сейчасъ слѣдувало зъударене. Наслѣдки були грôзнй. Льокомотиви розбили ся на канутъ а зъ 15 ваґонôвъ лишила ся купа румовища и нѣчого бôльше. Жите втратило 12 подорожныхъ, а покалѣчаныхъ начислили 40. Що найменьше 15 зъ того числа помре въ наслѣдокъ тяжкихъ ранъ. Якъ звычайно въ такихъ случаяхъ, погибъ також машиніста й его помôчникъ.

— **Хитро-мудро**, не великимъ коштомъ обрабовано въ Тексасѣ особовый поѣздъ зелѣзницѣ »Мексиканъ Сентралъ«. Минувшого четверга сѣло до поѣзду на стаціи Бернаджіло трехъ панкôвъ. Оденъ зъ нихъ лишивъ ся мѣжь пасажирами и розпочавъ сварку зъ кондукторами, а другй два закрали ся до експресового ваґона. Сей сваривъ ся и кричавъ чимъ разъ гôрше, а тамтй, зъ револьверами въ рукахъ, змусили експресовыхъ урядникôвъ до вôдчиненя касы, въ якôй було 50 тысячь долярôвъ. Мѣжь тымъ третій розбишака сваривъ ся дальше зъ кондукторами, доки не дôйшло до бійки. Тодѣ кондукторы не бачили иншои рады, якъ задержати поѣздъ и выкинути сварливого пасажира. Зъ сего скорыстали прочй розбишаки — выйшли зъ експресового ваґона и утекли зъ 50 тысячами дол.

— **Російскій** урядъ жорстоко карае селянъ, котрй брали участь въ послѣдныхъ заворушеняхъ на Украинѣ. Ось що доносить про се »Искра«, орґанъ російскои соціялдемократичнои роб. партіи: „У Волкôвскôмъ уѣздѣ, харкôвскои ґуберніи, ґубернаторъ кн. Оболеньскій (російскій Кіченеръ) спаливъ одну деревню, а три деревни пересѣкъ поголовно: и мущинъ, и женщинъ, и старцѣвъ и дѣтей. Було кôлька случаѣвъ самоубійства. Сѣкуть такъ, що куснѣ мяса вôдпадають вôдъ тѣла. Деякихъ засѣкали на смерть. Бють полицейскй власти и козаки. Салдаты розкватирували ся по селяньскихъ жилищахъ. Ведуть доходженя, шукають винуватыхъ а вôддѣлы ходять по хатахъ и вôдбирають загарбане у дѣдичѣвъ (помѣщикôвъ) добро. Занимають ся тымъ салдаты дуже нерадо, иноді прямо формальнымъ образомъ. Говорять, будьто-бы по придушеню заворушень повѣшило ся 12 аґітаторôвъ. Допустили ся сего зô страху передъ карою“.

— **Довѣдуемось** зъ певного жерела, що бувшій касіеръ „Союза“ п. Алек. Шлянта звернувъ вже решту грошей $1,137.00 до касы „Союза“. П. Шлянта звернувъ грошѣ, бо мусѣвъ. Вôнъ видѣвъ, що если не зверне грошей, то може легко дôстати ся до Ивановои хаты. Шкода тôлько, що зъ тыхъ грошей, котрй п. Шлянта звернувъ, „Союзъ“ мусить заплатити досыть велику суму лоерови за сколектоване, а виненъ сему нѣхто иншій, якъ тôлько п. Шлянта, що не хотѣвъ вôдъ разу звернути грошей до касы, але затримувавъ ихъ для себе за свою дворôчну роботу. Добре було и тое, що бувша контрольна комісія змусила п. Шлянту, щобы поставивъ за себе **добрый бондъ**. Єсли-бъ бондъ не бувъ добрый, було могло рôжно статись...

— **Конвенція** „Интернейшенелъ Шю Воркерсъ Юніонъ“ призначила зô своихъ фондôвъ 1000 долярôвъ запомоги для страйкуючихъ майнерôвъ.

— **Урожаѣ** сего року у насъ краснй; пшениця на 5 стôпъ высока. 28-ого Липня були трохи зливы, котра поклала декуды буйне збôже на землю. Теперь знову погода. Спеки такои якъ минувшого року нема, до 30 степенѣвъ тепла то найбôльше. — Гураґанъ перелетѣвъ м. м. коло Plum Coulee, Man. и поницщивъ богато будинкôвъ. Въ одного фармера взявъ стайню и 5 коней, котрй въ горѣ пообривали ся и попадали на землю. Конѣ здоровй, а зъ стайнею и слѣду нема.

Ив. Струсъ, (Neu Bergthal, Man. Canada).

Дещо про Росію.

Въ Росіи выясняе и подае селянамъ добру науку, що такій ладъ, якій є въ Росіи (и въ иншихъ державахъ), до нѣчого, самъ россійскій урядъ; вôнъ вже вôдучивъ россійскихъ селянъ думати, що царь то прихильникъ працьовниковъ; а працьовники вже на своѣй шкôрѣ багато разъ вôдчули, що царь є першій ворогъ народу. Остатными-жь часами, коли голоды въ Росіи прибирали все лютѣйшй формы, самъ урядъ найбôльше показавъ тому темному селяньству, що вôнъ, урядъ, є панській, що боронить панôвъ и бє й катуе селянъ и робôтниковъ. Найбôльше до того приложивъ рукъ Сіпяґінъ, той міністеръ внутрѣшныхъ справъ, якого застрѣливъ другъ народу, студент Балмашовъ. А то такъ сталось:

Въ попередній роки пôдчасъ голодôвъ знаходились подекуды маючй люде, у якихъ не зовсѣмъ ще замерло сумлѣне, котрй зъ своихъ злишкôвъ, а деякй умысне зменшували свои потребы и заощаджували якій грôшь, и тыми злишками и заощадженымъ грошемъ помагали въ часѣ голоду тымъ нещаснымъ бѣдакамъ. За тй грошѣ въ селахъ, де сильно бѣдували, уряджували сй добродѣйнй люде столовй для дѣтей и для старшихъ людей; пôдчасъ весны достарчали въ пору насѣня, худобу; допомагали наскôлько могли. Зъ того зôбраного гроша справляли шмате, бо не разъ дѣти були зовсѣмъ голй, якъ циганята; помагали и лѣкарствами, бо, якъ вѣдомо, при голодѣ завжды панують хоробы сильнй й заразливй; молодй лѣкарѣ а часто студенты, що вчать ся на лѣкарôвъ, также студентки ѣхали въ мѣсця, де панували голодовй хоробы, щобъ доглядати слабыхъ дѣтей, часто круглыхъ сирôтъ; ся молодѣжь, не маючи гроша, несла народови свою силу, свое знане; та молодѣжь наражалась на смерть и богато еѣ полягло вôдъ голодового тифусу поручь зъ селянами, вôдъ якихъ она заражалась. То — свята молодѣжь! Тôлько вороги народу можуть на неи клеветати. Може нашимъ читачамъ доведеть ся чути клеветы на ту молодѣжь, (якъ се було въ „Галичанин-ѣ" и въ „Русское-мъ Слово-ѣ"), то мы певнй, они выступлять въ оборонѣ теи молодѣжи, на яку тôлько черезъ те, що стае въ оборонѣ працьовниковъ, выливають цебры болота россійскй урядники, а за ними повтаряють усякй поганцѣ царославы („твердй"), котрй въ своѣй пôдлотѣ йдуть ще далѣ нѣжь царскй льокаѣ, бо тй льокаѣ знають, що Сибирь и тюрмы заповненй тею молодѣжю и робôтниками; знають, що не разъ поліція точила кровь зъ теи молодѣжи, не разъ ломила черепы и ребра тôй молодѣжи, за еи встоюваня за народомъ, и знаючи се, они не вôдважують ся клеветати, нѣбы тая молодѣжь пхае народъ въ бѣду, а сама ховаеть ся по за плечѣ того народу. А тй запродавцѣ, якихъ россійске правительство купуе за рублѣ, знають усе те, бо читають у всякихъ ґазетахъ чорне на бѣломъ, знають добре, що Балмашовъ застрѣливши пôдлого міністра ката народу, мôгъ втѣкти, але того не зробивъ, знають добре, що повѣсили двохъ студентôвъ въ Полтавщинѣ, знають скôлько теи молодѣжи гине въ тюрмахъ, и безлично брешуть своимъ темнымъ читачамъ, нѣбы молодѣжь тягне въ бѣду народъ, а сама ховаеть ся по за плечима; они се роблять для того, щобъ вôдстрашити темныхъ людей вôдъ студентôвъ; щобъ той темный людъ уникавъ розмовъ зô студентами, а слухавъ лише тыхъ запроданцѣвъ царославныхъ туманисвѣтôвъ. Они беруть рублѣ и повиннй за нихъ брехати. А нашй читачѣ повиннй усюды выясняти правду про Росію такъ мѣжь чужими, якъ и мѣжь своими.

Крôмъ молодѣжи, котра несла здорове, силы, знане и часто жите на село межи голодныхъ, крôмъ невеличкого числа „добродѣйныхъ людей зъ маючихъ верстовъ, котрй допомагали народови въ часѣ народнои бѣды, — въ мѣсци, де є »Земство«*), оно мало своимъ обовязкомъ заспокоювати въ своѣй мѣсцевости всякй потребы народу, а въ часѣ бѣды боротись противъ теи бѣды. Деякй земства, особливо тй, що складались переважно зъ интелиґентныхъ, просвѣченыхъ людей — щиро и енерґічно боролись зъ бѣдою, чи то бувъ голодъ, чи яка пошесть. Въ тôй боротьбѣ они потребували помôчниковъ и брали до помочи тыхъ, хто хотѣвъ присвятитись народнôй справѣ. А хтожь хотѣвъ щиро! Все таяжь молодѣжь. На помôчь москалямъ ишли украинцѣ, поляки; на помôчь украинцямъ ишли москалѣ, взагалѣ ишли помагати одни другимъ безвзглядно на національнй стремѣня и переконаня; ишли всѣ за покликомъ сумлѣня, и сумлѣне нѣкого не завело, нѣхто не потребувавъ зраджувати своимъ національнимъ переконанямъ. И народъ зрозумѣвъ молодѣжь, народъ зрозумѣвъ, що та молодѣжь готова на все, абы тôлько якъ небудь помогти народови вырватись зъ того деспотичного ладу, якій есть головною причиною всѣхъ народныхъ бѣдъ. Мало того, народъ звикъ до тои молодежи, до „студентôвъ", и въ часѣ змаганъ народу зъ урядомъ, жде „студентôвъ" межи собою якъ природнихъ своихъ керманичôвъ. — Народъ, котрый мае молодѣжь, готову кровь проляти за народнй права, готову жите вôддати за свôй народъ, той народъ мае будучность.

Коротко кажучи въ Росіи народъ въ бѣдѣ мавъ помôчь вôдъ молодежи, земства и декôлькохъ добродѣйныхъ людей.

Правительство майже не прикладало до того рукъ не дивлячись, що то его обовязокъ, бо оно обдирае тое селяньство въ купѣ зъ панами. Мало того. Помôчь земства и приватныхъ людей була острымъ ножемъ въ серце правительства, а то тому, що межи бѣднымъ голоднымъ людомъ осѣдала интелиґентна молодѣжь. Для россійского правительства всякій освѣченый чоловѣкъ прихильный народови, есть ворогъ, „неблагонадежный" — непевный. И дѣйсно такъ повинно бути и такъ есть, бо рѣчь вѣдома, що двомь панамъ не можна служити, бо одного любить ся а другого ненавидить ся. Хто любить правительство, котре тôлько черезъ усякй насильства стало правительствомъ противъ волѣ народу, той мусить ненавидѣти народъ. А хто любить невôльный народъ и щиро хоче его вызволеня зъ царскои и панськои неволѣ, хто хоче бути его помôчникомъ, спôвробôтникомъ, а якъ треба то и учителемъ, той мусить ненавидѣти деспотичне правительство. То цѣлкомъ природна боротьба однихъ зъ другими не на жите, а на смерть, въ якôй россійске правительство уживае пôдлыхъ, лютыхъ способôвъ. Заступники народу воюють чесною зброею: они лише розъясняють темноту народови, на чимъ полягае его бѣда и якъ еи усунути. А народъ свѣдомый причинъ своеи бѣды, легко зломить згубный и ненависный ладъ и запровадить новый, користный для працьовниковъ, а не дармоѣдôвъ — панôвъ зъ урядниками. Пôдвалиною того ладу буде справедливость, яка опирати ся буде на правилѣ, що всѣ звычайнй здоровй люде будуть працювати и жити вôдповѣдно свому стараню въ працѣ; а калѣки и люде недужй будуть отримуватись на державнй кошты. Тодѣ не буде неробôвъ панôвъ, бо пôдвалиною житя буде праця. Паны передчувають конець свого ледацтва и боронять сучасный ладъ, якъ можуть, зъ стрѣльбами въ рукахъ жовнѣрôвъ.

Отожь застрѣленый недавно россійскій міністерь внутрѣшныхъ справъ Сіпяґинъ выступавъ въ оборонѣ панськихъ и правительственныхъ привилеѣвъ а тымъ самымъ своихъ власныхъ.

Россійске правительство мае працьовниковъ не за людей а за скотину, але не мае при тôмъ навѣтъ мужицкого-ґаздôвского змислу и замѣсть того щобъ дбати про добро тыхъ пôдданыхъ, якй его выпасають, оно закономъ 12 червня 1900 року вôдобрало вôдъ „Земствъ" право помагати голоднымъ, и вôддало се дѣло въ руки „земскихъ начальниковъ", котрымъ наказано добре глядѣти, щобъ „неблагонадежнй" люде не стикались зъ голоднымъ людомъ. Голоднй люди заразъ вôдчули, що справа пôшла въ руки урядниковъ, бо не тôлько помôчь зменьшилась, але и та, яка була, була по часѣ. Законъ той сильно скривдивъ народъ, але не вдовольнивъ и „правительства". Єму выдалось, що земскй начальники (наскрôзь урядники та ще зъ панôвъ) за богато „разсуждають", себто за богато застановляють ся надъ нещастемъ народу. Певне якійсь земскій начальникъ назвавъ голодъ голодомъ або може навѣю думавъ, що вôнъ мае боротись дѣйсно зъ голодомъ, а не зъ „неблагонадежными", якй могли розъяснити народови причину голоду. Се выстарчило, щобъ тôй законъ, якимъ урядъ вôдобравъ вôдъ земствъ „продовольственное дѣло" (себто справу помочи голоднымъ), по роцѣ бувъ замѣненый „циркуляромъ" Сіпягина зъ 17. серпня 1901 року за те, що бувъ нѣбы то „лѣберальный"**) »Гр.Г.«

*) „Земство" се есть така громадска самоуправа, котру добре доглядае недрѣмаюче око урядовыхъ поліціянтовъ, якй звуть ся „земскими начальниками" и походять зъ „невдачниковъ" пановъ — дворянъ; до земства належать и селяне, але дуже въ незначнôмъ числѣ, завжди въ меншости въ порôвнаню до пановъ — зовсѣмъ якъ въ галицкихъ радахъ повѣтовыхъ.

**) Въ Росіи часто основнй закони мѣняють ся „циркулярами" (обѣжниками) міністрôвъ.

Дописи.

34. Листъ изъ старого краю.

Соймовй нарады и хлопскй страйки такъ заповнили змѣстъ кôлькохъ моихъ попередныхъ листôвъ, що годѣ було згадати про иншй, не менше важнй справы, на котрй черезъ те ажь теперь приходить черга.

Вѣча.

Цѣлу зиму и весну нашй люде немовь спали. Сидѣли собѣ тихо по своихъ хатахъ, немовь бы не було нѣякихъ важныхъ справъ, надъ котрыми треба порадити ся. Ще въ зимѣ вôдбуло ся бодай кôлька вѣчь въ справѣ университета; за те весною мовь бы хто завороживъ. Зближали ся соймовй нарады, готовили паньскй соймовй послы рôжнй проєкты на хлопску шкору, — а зъ нашихъ нѣхто не вôдзывавъ ся... Доперва десь зъ початкомъ червня люде почались рушати. И почали ся вѣче въ Бережанахъ, Козовôй, Дрогобичи, Тернополи, Копичинцяхъ, въ збаражскôмъ повѣтѣ... Хочь тй два последнй вже були выкликанй страйкомъ, якъ и много меншихъ вѣчь по поодинокихъ селахъ, про якй навѣть звѣстокъ не маємо. Пробудили ся люде и теперь не сплять, рушають ся, страйкують, страйкъ обгортае що-разъ новѣйшй околицѣ... За последный тыждень обгорнувъ страйкъ цѣлый повѣтъ залѣщиньскій и скалатскій. Лишь кобы сей рухъ не занапастивъ ся, кобы люде, выгравши чи програвши страйкъ не заложили рукъ, а робили далѣ...

Ще про соймъ.

Галицкій соймъ уже скôнчивъ свои нарады. Одинока пожиточна рѣчь, яку вôнъ полагодивъ, се пôдвысшенє платнѣ народнымъ учителямъ. Але й се выйде хиба на корысть учителямъ (очевидно, що й те добре!), а не школѣ, бо доки орґанізація школъ буде въ насъ така погана, якъ теперь, доки школы на Руси будуть мати за головну задачу польщенє рускихъ дѣтей, а всякого хочь трохи вôльно-думного учителя буде наганяти ся зъ посады, доти не буде добра.

Законôвъ про рентовй оселѣ и про бюра посередництва працѣ соймъ поки-що не ухваливъ, бо Русины загрозили були обструкцією и почали були переводити еи въ жите. Але опôсля дали ся знову узяти на гарнй паньскй слова. Коли имъ обѣцяно, що соймъ въ осени ухвалить заснувати руску ґімназію въ Станиславовѣ, они залишили обструкцію. „Блаженнй убогй духомъ..." — читаємо въ святôмъ письмѣ, тай приложити се можна до тыхъ рускихъ послôвъ, що вѣрять єще запевненямъ галицкого чи центрального правительства. Обѣцяли имъ були въ зимѣ въ Вѣдни, що вже теперь ухвалить соймъ заснованє рускои ґімназіи въ Станиславовѣ, и — нѣчо зъ того; обѣцяли имъ теперь, що въ осени соймъ пологодить ту справу. а тымчасомъ ходять уже слухи, що цѣлу осѣнь буде радити парляментъ, а соймъ буде скликаный лишь на три дни при кôнци грудня, абы ухвалити буджетъ...

Телячій восторгъ.

Пôдчасъ дебаты про заснованє рускои ґімназіи въ Станиславовѣ забиравъ въ соймѣ голосъ и митрополитъ ґр. Шептицкій, домагаючи ся у своихъ промовахъ заснованя ґімназіи. Розôбравши здоровымъ розумомъ, то ґр. Шептицкій и не смѣвъ инакше зробити, бо „коли хочешь бути грибомъ, то лѣзь у кошѣль", а коли сидишь на рускôмъ митрополичôмъ престолѣ, еси настоятелемъ руского духовеньства; а навѣть, якъ говорять нашй „патріоты", „духовнымъ князємъ" руского народа, то твôй обовязокъ боронити справъ того народа. Коли-бъ въ тôй горячій часъ ґр. Шептицкій бувъ не прійшовъ до сойму або мовчавъ або говоривъ противъ заснованя ґімназіи, то всякій чесный чоловѣкъ мавъ бы право уважати його паразитомъ на рускôмъ народнôмъ тѣлѣ, що лишь даромъ высысае зъ насъ животнй соки. Та панъ ґрафъ на сей разъ тямивъ свôй обовязокъ и промовивъ, дораджуючи своимъ братамъ — польскои шляхтѣ, абы дала Русинамъ одну ґімназію, бо въ противнôмъ разѣ „крайнй елементы" будуть мати средство до аґітаціи противъ неи и тодѣ може зô шляхтою бути зовсѣмъ кепско...

Пôдъ враженємъ такои „обороны" нашй „убогй духомъ" въ сурдутахъ, реверендахъ и шнурôвкахъ попали въ такій телячій восторгъ, що шлють до пана ґрафа телеґраму за телеґрамою изъ словами горячого привязаня, сыновскои любови и т. п. комплиментами, котрй навели мабуть пана ґрафа на думку, що дурнѣвъ легко за нôсъ водити...

Цѣкаво знати, чи тй самй люде були-бъ высылали до пана ґрафа телеґрамы зъ обуренємъ та погордою, коли-бъ вôнъ бувъ занявъ инакше становище...

Тай ще варта бы запытати ся тыхъ „патріотôвъ", що они зроблять во виду ось такого поступку пана ґрафа:

Якъ звѣстно, богато студентôвъ теольоґіи — Русинôвъ перебуло сей рôкъ на университетахъ въ Вѣдни, Краковѣ и Празѣ. Отже панъ ґрафъ выдавъ розпоряджене, що всѣ тй студенты мають поздавати богословскй испыты за сей рôкъ въ львôвскôй духовнôй семінаріи и ажь тодѣ будуть на слѣдуючій рôкъ до семінаріи принятй, а тй, що покôнчили вже студіи и мають высвячувати ся, не будуть высвяченй швидше, ажь въ осени также поздають испыты... Треба додати, що для кацапскои голоты, котра по першôмъ семестрѣ вернула до семінаріи, панъ ґрафъ такого розпорядженя не выдавъ.

Подякуйте йому и за се, „убогй духомъ"!...

28. Липня, 1902 р. **М. Л.**

Зъ Scranton, Pa.*)

Дня 28 Юлія вôдбувъ ся у насъ испытъ шкôльныхъ дѣтей. На испытъ сей запрошено также о. Яцковича, котрый теперь пересиджуе въ Scranton. Испытъ почавъ ся въ шкôльнôй гали пôдъ церквою по 3-ôй годинѣ пополудни. На испытъ прійшли кромѣ дѣтей также ихъ родичѣ, щобы почути що ихъ дѣти научились, прійшли також цѣкавѣйшй зъ парохіянъ, о. Яцковичь и пару хрунѣвъ, котрй всегда кікували противъ школы, бо они волѣють, щобы дѣти по стрѣтахъ бѣгали, якъ чогось поживочного научились.

О. Яцковичь ставъ дѣти питати, але дуже „мудро": Дѣтей, що ходили до школы 3 мѣсяцѣ и мають по 9 лѣтъ питавъ що то есть тайна супружества и такй другй рѣчи немовь-бы они Богъ зна якъ довго до школы ходили. Видно хотѣвъ черезъ тое показати, що учитель дѣтей нѣчого не научивъ, але помыливъ ся на тôмъ дуже, бо кождый знае, що релігіи повиненъ дѣтей учити священникъ а не учитель. Впрочѣмъ коли о. Яцковичь зô своимъ тестемъ о. Каминьскимъ вкручовались до Скрентонъ они обѣцяли, що самй будуть дѣтей релігіи учити — але о. Каминьскій хотяй бувъ въ Скрентонъ черезъ пôвтора мѣсяця то таки его въ школѣ нѣхто не бачивъ. Мѣсто вчити дѣтей релігіи о. Каминьскій придумовавъ всѣлякй штуки. И такъ: казавъ собѣ выняти дôмъ за 20 долярôвъ, бо тôй дôмъ де мешкавъ о. Балогъ для него »невôдповѣдный« а тй ґраты, що уживавъ о. Балогъ казавъ продати а собѣ купити новй щось за 250 долярôвъ. Такъ само пенсію собѣ пôдвысшивъ о 10 долярôвъ на мѣсяць. Ось видите чому о. Каминьскій не мавъ часу вчити дѣтей релігіи. Та за те вчивъ ихъ релігіи учитель п. Шеремета такй рѣчи якъ про рождество и смерть Исуса Христа и т. д. Але о. Яцковичь, зять о. Каминьского не хотѣвъ тыхъ рѣчей дѣтей питати, вôнъ хотѣвъ, щобы дѣти знали те, що учать въ высшихъ клясахъ. Также выступавъ дуже о. Яцковичь противъ сего, що дѣти учили ся зъ фонетичныхъ книжокъ. Видно, що о. Яцковичь прійшовъ до Америки битись за „ъ" а не старатись о просвѣту Русинôвъ. А може о. Яцковичь волѣвъ бы, щобы Русины не учились зъ жадныхъ букварôвъ, або зъ мадярскихъ? Напротивъ критики о. Яцковича фонетичныхъ букварôвъ, выступивъ предсѣдатель шкôльнои рады п. Є. Панчишинъ. Вôнъ казавъ, що всѣ книжки до науки мусимо куповати въ Галичинѣ, бо на Угорщинѣ є тôлько оденъ букварь а высшихъ книжокъ вже нема хиба мадярскй. По сѣмъ деякй хрунѣ счинили въ гали бучу такъ що испытъ треба було перенести въ друге мѣсце, до дому п. Маерника. Дѣти читали красно, деклямували а на кôнци заспѣвали „Щасть намъ Боже", почѣмъ закôнчено испытъ а дѣти дôстали въ надгороду вôдъ учителя кенды, образки и т. и. Учитель на закôнчене сказавъ кôлька слôвъ до дѣтей, заохочуючи ихъ, щобы дальше учились, бо наука се найдорожшій скарбъ для кождого чоловѣка.

Подорожный.

*) Допись ся задля браку мѣсця не була друкована въ попереднôмъ числѣ.

Въ справѣ нашои будучности.

(Голосъ зъ Канады.)

Вôдъ часу, коли вôдбувъ ся мітинґъ французко католицкихъ попôвъ на чолѣ зъ бискупомъ Langevin въ мѣстѣ Винінеґъ, Манітоба, на котрôмъ ревнй опѣкуны канадійскихъ Русинôвъ радили безъ Русинôвъ надъ рускими справами, а мѣжь иншими надъ закладанемъ рускихъ шкôлъ зъ двома выкладовыми языками, якй пôсля права Русинамъ, яко добрымъ католикамъ належать ся... я переглядавъ уважно до сего часу кождый нумеръ „Свободы", понеже одна тôлько „Свобода" стоить мôцно въ оборонѣ правъ рускихъ за моремъ. Хотѣвъ я дознати ся чи забере хто изъ канадійскихъ Русинôвъ рѣшучій голосъ въ тôй такъ важнôй для насъ всѣхъ справѣ. До сего часу, если не мылюсь, спôткавъ я лишь одну статю вôдносячу ся до выжь наведеного мітинґу и его цѣлей, написану п. К. Ґеникомъ, въ котрôй тойже описавъ досыть обширно перебѣгъ мітинґу и выказавъ причины, якй попыхають французкихъ попôвъ до мѣшаня ся въ нашй справы и стараня ся о опѣку и протекцію надъ нашими школами. Але не показавъ п. Ґеникъ жадныхъ средствъ, якй могли бы послужити за пôдставу до скиненя разъ на все и запротестованя противъ опѣкунчого ярма не тôлько зô стороны французкихъ попôвъ, але такъ само проти опѣки бородатыхъ православныхъ, ширителѣвъ россійского деспотизму и кнутовои освѣты въ Новôмъ Свѣтѣ. Правда, п. Ґеникъ подавъ гадку до скликаня вѣчь на кождôй кольоніи, але тое пôсля моеи гадки есть недостаточнымъ средствомъ до полагодженя пытань, якй интересують всѣхъ канадійскихъ Русинôвъ. Надъ чимсь подôбнымъ треба намъ конче вспôльно порадити и вспôльно застановити ся, щобы положити розумнй и тревалй пôдвалины пôдъ будучнôсть Русинôвъ въ тôмъ краю. Мы мусимо зъѣхати ся на загальне канадійске руске вѣче. Вѣча на поодинокихъ кольоніяхъ не заспокоять пытань загалу. Скликати-жь вѣча повиненъ заняти ся комітетъ, якій повиненъ завязаный бути въ Виннінеґъ. Въ Виннінеґъ суть люде, котрй мають честь звати ся вѣрными сынами Руси, най отже завяжуть комітетъ, котрый чи то черезъ специяльнй вôдозвы, чи то черезъ объѣжджене всѣхъ кольоній однымъ изъ членôвъ комітету постарае ся поинформувати всѣхъ рускихъ кольоністôвъ о маючôмъ вôдбути ся першимъ руско-канадійскôмъ вѣчу та о мѣсци и часѣ, где и коли вѣче вôдбуде ся. Такъ само комітетъ повиненъ попросити Раду Духовну въ Сполученыхъ Державахъ, щобъ тая жь зволила выслати одного або двохъ своихъ членôвъ, молодыхъ священниковъ, на вѣче до Канады, котрй, якъ люде свѣдомй такои роботы, були бы душою вѣча. Братя нашй въ Сполученыхъ Державахъ хоть не богатй матеріяльно, але любовю сильнй, певно не вôдмовлять намъ тои ласки и прислуги.

Они такъ само якъ и мы понимають, що такъ якъ есть теперь, есть зле и такъ бути не повинно, а щобъ було инакше, треба конче працювати. Початкомъ такои працѣ на лучше повинно бути вѣче, котре пôсля моеи гадки повинно вôдбути ся ажь пôзно въ осени того року, коли фармеры вымолотять збôже а другй повертають зъ заробкôвъ. Въ тôй часъ кождый мае досить часу и и якій такій крейцаръ въ кишенѣ. Вѣче мало бы вôдбути ся въ Виніпеґъ, Манітоба або въ Ґіджайнѣ, Ассінібоя. Правда, що щось подôбного есть сполучене зъ досить значными выдатками, понеже Канада есть дуже великій край а нашй люде розкиненй по цѣлôй Канадѣ зъ выняткомъ всхôдныхъ провінцій и сторонъ що цѣлкомъ не залюдненыхъ, але думаю, що жаденъ вѣрный сынъ Руси, котрому лежить на серци, щобъ мы Русины жили яко народъ своимъ житемъ безъ нѣчиеи опѣки и зôставили въ спадщинѣ молодому поколѣню тое, що есть найдорожшимъ серцю кождого розумного чоловѣка — не пожалуе гроша, бо то есть правдива офѣра кинена на олтарь народно-церковный, себ-то на олтарь руского огнища въ Канадѣ. На вѣчу передовсѣмъ повинна бути звернена увага на мѣсто Виніпеґъ, понеже Виніпеґъ есть мѣстомъ, въ котрôмъ концентруе ся економічно промыслове жите не тôлько Манітобы, але по части и пôвнôчно западныхъ територій. Въ Виннінеґъ мае бути основане огнище канадійскои Руси, зъ котрого теплй лучѣ свѣтла правды розходились бы по цѣлôй Канадѣ. Огнище тое повинно складатись зъ слѣдуючихъ рѣчей: Перше, мае бути побудована въ Виннінеґъ красна руска церковь, котра своею величавостію заимпонувала бы вôдповѣдно та-

кому мѣсту, якимъ есть Виннiпеґъ, а вла тиво якимъ буде за якихъ колькадесять лѣтъ. До Виннiпеґскои парафiи и церкви повинні бути прилучені яко фiлiи поблизшій мѣсцевости, на котрыхъ жie по кôлька и по кôльканайцять рускихъ фамилій, а котрî самі нѣколи не будуть въ станѣ збу бувати церкву и утримати священника. Такими мѣсцевостями мѣжь иншими здае ся суть: Брокенгедъ, Портаджъ Лапрерi, Брандонъ, Верденъ и другî. Дальше въ Виннiпеґъ повиненъ бути основаный рускій Народный Домъ, въ котрôмъ мусить бути руска друкарня, где друкувала бы ся руска ґазета и книжки шкôльній и поучаючî вôдповѣдній тутешнимъ обставинамъ.

Зъ часомъ повинна бути основана въ тôмъ домѣ вызша руска школа, въ котрôй здôбні люде могли бы получати образоване що найменше на учителѣвъ шкôлъ людовыхъ, а такожь рускій семинаръ. Розумѣе ся, що до того всего повинні приложити рукъ всѣ канадійскі Русины, котрымъ розходить ся о тое, щобъ насъ другî уважали за людей и за народъ самостôйный, котрый потрафить самъ про свою долю радити и котрый можна смѣло пустити самопасъ, безъ обавы, що кому небудь зробить шкоду, але що такъ само и собѣ шкоды заподѣяти не дасть.

На жаль мусимо признати, що есть велика маса нашого народа тутъ въ Канадѣ, котрому о нічь не розходить ся. Вôнъ вдоволеный тымъ, що тутъ мае трошка лѣпше що попоѣсти якъ въ старôмъ краю, а о якійсь тамъ орґанiзацiи народной, або церковной зъ нимъ нема що и говорити. Але суть то переважно старî ґазды, бувшî горожане шляхоцко жидôвской Галичины, до шпику крови зôпсутî и на вѣки загуканî попами старои даты. Зôпсутî такъ далеко пôдъ кождымъ взглядомъ, що хиба чутворець мôгъ бы зъ нихъ зробити ще людей. Помимо що суть старыми, блудять морально далеко гôрше вôдъ молодѣжи. Старî хлопы ходять за чужими старыми и молодшими жѣнками. А ихъ жѣнки такъ само не молодî розпустують зъ якою небудь зволочею, зъ якимъ небудь шумовинемъ суспôльности.

Отъ вамъ образокъ такого житя зъ мѣста Едмонтонъ, Альберта.

На боцѣ мѣста знаходить ся кôлька малыхъ хатинъ, где мешкають Galicians. На дворѣ коло однои хатки стоить пяный Геф-бридъ, (мѣшанина канадiйскихъ Французôвъ зъ кровiю Индiянъ). Єсть то оденъ зъ тыхъ, що полюють на старî Galician — бабы. Выходить до него старша женщина ще въ блянкетѣ овита, замѣсть сукнѣ и каже: »мiстеръ ю мi фiфтi сенсъ«. Въ тôмъ выбѣгае друга татого самого вѣку (отъ такъ коло пятьдесятки) и каже: »мiстеръ ю мi твенти файфъ сенсъ« и показуе пальцемъ своѣй ривалцѣ просто д носа. Каже до Гаф брида: »она но ґудъ, она тумочь стара; ю мi твенти сенсъ; команъ« и показуе пальцемъ до лозины. Отъ подумайте, дорогî братя Русины, якъ буде поступати донька такои моральнои неньки и батька. А то всьо овочѣ найвызшои морали, якои вивчили нашъ народъ тотî старî затвердѣлî грѣшники, якихъ смѣте затрясло и до Пенсилвенiи.

Люде такî, то суть немовь згнилый матерiялъ зъ котрого и найлучшій майстеръ не встанѣ ничь збудувати. Матерiялъ той мусить пôдпасти розкладови, якъ всяка гниль на свѣтѣ, а на его мѣсце повстане молоде поколѣне. котре теперѣшными свѣтлѣйшими людьми проваджене, дôйде помалу до свѣтла правды. Але початокъ до того повиненъ зробленый бути на вѣчу, на котрôмъ повинні бути приняти резолюцiи вôдповѣдні обставинамъ и вымогамъ канадiйскои Руси. Рôвножь повинно ся запротестувати проти называня насъ невластивымъ именемъ и показати прилюдно канадiйской публицѣ хто мы, пояснити имъ, що мы не жадні Galicians, але сыны славного руского народа. Протестъ той вразъ зъ поясненемъ повиненъ бути списаный и поданый до трохъ або чотырохъ тутъ въ Канадѣ выходячихъ аґлiйскихъ ґазетъ и до однои або двохъ канадiйско-французкихъ ґазетъ. Дальше на вѣчу повинні канадiйскî Русины заявити публично що выступують и зъ юнiи рускои церкви зъ Римомъ и заразомъ основати и зъорґанiзавати руску народну церковь зъ невидимою головою Ис. Христомъ на чолѣ. Тымъ дамо пôзнати французко католицкимъ попамъ и бородатымъ православнымъ батюшкамъ, що мы ся цѣлкомъ безъ ихъ помочи и опѣки обôйдемо и що нѣякъ не жичимо собѣ, щобъ хто иншій нами старавъ ся и радивъ безъ насъ для насъ.

Надъ чимъ бôльше повинно застановити ся вѣче, якî бôльше справы розберати повинні ся на вѣчу, отôмъ замовчу на тымъ часомъ. Єсли вѣче вôдбуде ся пôсля моеи гадки, то на нѣмъ не бракне головъ бôльше и вôдъ мене розумнѣйшихъ, тожь и матерiялъ до обрадъ знайде ся не тяжко.

Марко Голубъ.

Зъ Вiнiпеґъ, Ман. Канада.

Въ насъ у Канадѣ Русины забувають за Бога а зачинають призвичаювати ся въ Недѣлю робити. Прiйшовъ разъ басъ до бары и запытавъ, чи пôдете хлопцѣ до роботы, то вони зъ охотовъ капелюхи на головы и шуфлѣ до рукъ и пошли до роботы. А я имъ кажу, що робите хлопцѣ, то Недѣля нынька. А вони кажуть, що въ Канадѣ Недѣлѣ нема. Кажуть, що мы въ краю досить святъ святкували а тутъ треба робити. Не досить що тутъ у Канадѣ нема жадного свята и еще тои однои Недѣлѣ не хочуть святкувати. Каже, що якъ буду бôльше робити то бôльше буду мати. То воно правда, що такъ, але то не дивота, бо вони грошѣ въ зимѣ програють у пулѣ на сали и на веселыхъ танцяхъ. Теперь вони хочуть то надолужити, абы знову было на другу зиму заграти веселого ґема у кулѣ. А то и не самî хлопцѣ, але еще булî и женатî, котрî зоставили жѣнки. Жѣнка бѣдна йде по Анґликахъ и заробляе а чоловѣкъ прiйде до дому пяный и знову иде грати у кулѣ и такъ нашî »ґалiцiяни« розґаздовують ся у Виниеґу. Неоденъ лишивъ жѣнку и дѣточки бѣдні у краю, що може не мае жѣнка и дѣти що ѣсти а вôнъ тутъ гуляе и шукае собѣ коханки и каже тымъ котрî его незнають, що вôнъ жѣнки не мае, а тымъ котрî его знають то вôнъ каже, що его жѣнка умерла. Чи то не соромъ, не ганьба и смѣхъ для васъ Русиновъ въ Канадѣ. Погляньте ся назадъ себе, що другî народы смѣють ся, а зъ кого? Все зъ нашихъ Русинôвъ. Недайте ся высмѣвати, бо то всьо не файно для васъ.

М Бѣчукъ.

Зъ Филаделфiи, Па.

Вѣдомо намъ всѣмъ, братя, що Русинови найгôршî роботы все дають и кобы то ей дôставъ то и такъ собѣ за щасте мае, и ѣздити на собѣ дасть будь якому ґалґанови, що не вартае навить зъ Русиномъ говорити. Такъ було писано въ 30. ч. »Свободы« о. Макаромъ и то правда. О. М. давъ намъ правдиву илюстрацiю нашого пôдданьства. Знаю, що то ся сподобало всѣмъ ч. читателямъ »Свободы« и я бы то потвердивъ зъ мого практичного переконаня, але историю ту не буду писати, тôлько скажу, що абы знести зъ себе то ярмо, (котре вже зачинаесь въ Галичинѣ та на Украинѣ) треба намъ та нашимъ дѣтямъ кусъ лѣпшои науки, щобъ за свою справу могли стати та знали якъ!

Єсть ту у Филаделфiи кôлька такихъ колеґiй, где може учитись за дармо вечерами будь якого ремесла. Girard College принимае хлопцѣвъ-сироты вôдъ 11 лѣтъ житя, що родились у Филаделфiя. Въ Drexell College учать за дармо вечерами будь якого ремесла та бизнесу, якъ book-keeping, stenography, engineering, electricity и т. д. Я тамъ разъ зазрѣвъ. Видѣвъ-емъ тамъ кôлькохъ людей по 50 лѣтъ старыхъ, а ще ся учили, але Русина не видѣвъ я тамъ жадного. Русинови не хочесь тамъ вступити, бо мôгъ бы ся еще дечого навчити, а тогды хто бы за него найплаьшî роботы та за найменшу плату робивъ? На повызшî школы складки ся сходять зъ рôжныхъ сторôнъ; Нѣмцѣ мають тутъ колеґiю, але тôлько для своей народовости. Намъ такъ само треба збирати складати на Русиновъ, котрî бы ся хотѣли учити. Моя гадка така, щобы всѣ честнî рускî братства були ласкавî ухвалити одного доляра зъ братской касы на мѣсяць на рускій шкôльный фондъ. Кôлькадесять братствъ зложили бы значну суму мѣсячно, а за кôлька лѣтъ може бы що зъ того було. Прошу васъ братя ласкаво вôзмѣть се пôдъ розвагу, а если такъ урадите, то я обовязуюсь самъ платити 25 цнт. що мѣсяця, хиба яка перешкода бы ся менѣ стала.

Ф. Коханъ.

ДРОГОБЫЦКІЙ НАЙДА.

Коли бы такъ цѣсарь або мiнiстеръ перебравъ ся за руского мужика, взявъ на себе червону камѣзельку а въ руки палицю и перейшовъ ся въ понедѣлокъ въ торговый день по Дрогобычи коло ратуша, коло кримiналу, коло уряду податкового: такъ заразъ познавъ бы, хто въ тôмъ „королѣвскомъ престольнôмъ городѣ" царюе, хто его за уха крутить и „зецами" обкладае, хто нимъ командируе. Нехай бы такому преображенiю цѣсарскому або мiнiстерскому выпавъ припадкомъ костуръ зъ рукъ и покотивъ ся въ те мѣсце, де стоить громада старозаконныхъ пôдпрiемцѣвъ, сойме и нѣкому зъ дороги не хоче ся вступити; а заразъ посыплють ся обидні слова: „Ты сокирке зъ Михайлевичь! Ти червоне камiзельке, ты!..."

Навѣть такому мужикови, що то его треба добре протячкою въ потылицю шпильнути або клѣщами за нôсъ стиснути, щобы спытавъ ся „за що колешь?" або „за що щипаешь?" — навѣть такому рабови божому заразъ впаде въ очи, кому ту вôдъ найстаршого до наймолодшого все вôддае честь зъ низькими поклонами, зъ кимъ ту пôсля понятя мужицкого не може собѣ дати рады навѣть Той Найсильнѣйшій, що то колись ажь посторонками мусѣвъ ихъ гонити, щобы не робили торговицѣ-корчмы зъ святынѣ Отця небесного. Навѣть такой незамѣтной, вѣчно сонливой людинѣ за леда марницю кричать годованцѣ хайдерôвъ: „Ты сокирке зъ Михайлевичь! Ты паскiдне Добушь-розбôйникъ, ты!..."

Навѣть самому законодателеви, самому пророкови Мойсееви, коли бы такъ зъявивъ ся въ мужицкôмъ одязѣ, а въ додатку вывернувъ вôзъ зъ сѣномъ коло костела або коло церкви „Святои Тройцѣ" и ставъ бы кликати: „Дѣти мои выбранî, не хапайте ґойове сѣно, але купѣть собѣ за грошѣ!", такъ заразъ сотки невдоволеныхъ закричали бы до него: „Ты сокирке зъ Михайлевичь, ты погане малохъ, ты!...

Слова тî въ понятю обиднôмъ може обôрвати и самъ рабiнъ чудотворный зъ Садаґуры, коли бы такъ захотѣло ся ему подôбне чудо показати, якъ примѣромъ, сховати кучерѣ надъ ухами за уха и переобразити ся въ руского мужика-ґоя.

Ажь дивно, чому старозаконники такъ стараютъ ся задержати въ мужицкой памяти те, о чôмъ и самî повинні бы якъ найменше згадувати. „Ты сокирке зъ Михайлевичь!" не такъ е обидою для мужика, якъ бôльше нагадуе, якимъ то поведенемъ тî апостолы культуры доводять нашого мужика до крайности, бай до звѣрства.

* * *

Правдивымъ именемъ я не назву его. Та що й прiйшло бы зъ того? Погане поганымъ лишать ся и по смерти, а богочестивî громадяны зъ Михайлевичь и такъ не запишуть его въ грамоту „душь усопшихъ" уже страха ради, щобы не потеряти славу православного и правовѣрного христiянина. Найлучше назву его тымъ преславнымъ прозвищемъ, пôдъ якимъ величавъ ся свого часу въ тутешной околици.

За „Дрогобыцкого Найду" ще нынѣ дива розказують ямарѣ, дива зъ очайдушного его житя, и при кождôй такôй нагодѣ повтаряють за жидами, а тымъ самымъ и его згадують словами: „Ти сокирке зъ Михайлевичь!"

Дрогобыцкій Найда належавъ до тыхъ людей, що то ихъ можна порôвнати зъ паровымъ кôтломъ, котрого шрубами крутять недосвѣдчені и неоглядні людцѣ такъ довго, поки вôдъ надмѣрнои пружости пары котелъ не трѣсне и не позрывае головы тымъ, що крутили-крутили, ажь перекрутили. Найду можна порôвнати такожь зъ динамiтовымъ маґазиномъ, на котрôмъ сѣдае всѣляка нездаль, поки власнымъ тягаромъ не выкличе експльозiи и своеи загубы.

Найда Дрогобыцкій бувъ чоловѣкомъ сотвореным на образъ и подобiе боже; вôнъ мавъ те, що боре ся зъ серцемъ и головою, а называе ся фантазiею. А фантазiя зъ темнотою може богато накоити лиха, коли розбуяе въ темной головѣ и потягне за собою сотки темнѣвъ та стане рушати ся по свому. На Волянцѣ въ Мотя Хуны мавъ вôнъ свое стале пристановище; доказувавъ, броѣвъ богато, приносивъ своею фантазiею и дотепомъ хосенъ арендарови, а кривду братовимужикови. Чи добре робивъ чи зле, — надъ тымъ не застановлявъ ся; ему о одно тôлько ходило: щобы его добродѣѣ були зъ него задоволені.

Хотяй Найда въ цѣлôмъ Бориславѣ мавъ прихильниковъ въ старозаконникахъ, хотяй кождый касѣръ-арендаръ отвиравъ ему середъ ночи дверѣ своеи гостинницѣ: всежь таки тягло его разъ-у-разъ на Волянку, де свою фантазiю порядкувавъ пôсля головы Мотя Хуны.

Найда и Мотьо — то двое типовыхъ людцѣвъ на всю околицю, два нерозлучені товаришѣ; одного сильні плечѣ въ урядѣ громадскôмъ, другого злодѣйскій дотепъ лучились и вспомагали ся дружно.

Однаока Сенька зъ Унятичь, мамка бурмiстра Шмiлька, брала такожь дѣяльну участь въ любови обохъ товаришôвъ и обожала обохъ.

Дѣяльность Найды була легка, рôжнородна, не потребувала нѣякои патуги нѣ фiзичнои нѣ душевнои.

— Найдуню, нынѣ въ шинку нема нѣякого вôдходу — говоривъ неразъ Мотьо Хуна свому товаришеви.

На тî слова Найда забиравъ ся зъ корчмы, ишовъ просто на збôрне мѣсце робôтникôвъ коло „Кредитового банку" або коло комуны, выбиравъ зъ новоприбулыхъ кôльканайцять мужикôвъ въ порядной одязѣ, згодивъ ся зъ ними на „шяхту", а потому провадивъ ихъ на могоричь до Мотя Хуны, щобы, мовлявъ, кождому мужикови дати, що належить ся, закимъ забере ся до тяжкои роботы.

— Вы, свату, вино пете чи пиво? — пытавъ Найда своихъ жертвенныхъ телцѣвъ зъ найбôльшою вѣчливостю.

— Коли ласка, то менѣ вина — повѣдае оденъ.

— Добре! дайте, Мотю, тому сватови вина лѣтру, але того доброго.

— А вы, нанашку, що волите: пиво чи гаракъ?

— Я уже волю пиво.

— Добре! нехай буде пиво... Мотю, тому татусеви въ новôмъ сѣрацѣ лѣтру пива.

— Я волю гаракъ, бо на горѣвку присягавъ — толкуе третый.

— Дайте тому сватови въ пасовыхъ чоботяхъ пôвъ кварты гараку; нехай здоровый хоть разъ напе ся, коли на горѣвку присягъ.

— Я уже волю горѣвку — мовить четвертый.

— Добре! дайте, Мотю, тому горѣвки, але такои, щобы ажь око побѣлѣло; я такожь зъ ними напю ся.

Запивають мужики, котрый що любить; напивае и Найда, въ товариствѣ забавляе ся и все допрошуе: „Кажѣть собѣ жидови дати закуску, москалѣвъ, седцѣвъ!" А мужики кажуть, заѣдають смачно безъ привуки, мовь на комашни або на празнику.

— Не жалуйте собѣ, люде — кричить Найда: — хто выпивъ, нехай велить собѣ ще дати, а потому до роботы.

— Та чому не пити, чому не ѣсти, коли дурничка трафила ся — думають мужики: — дурный дае, а розумный бере.

Наѣвъ, напивъ ся Найда и улетучивъ ся. Выйшовъ собѣ на дворъ незамѣтно, нѣхто не бачивъ, коли. Коли той „бештефрантъ" пôшовъ, то й мы собѣ за нимъ, щобы жидъ не чѣпавъ ся — кажуть собѣ мужики потиху на ухо и нуже оденъ за другимъ гусакомъ сунуть въ дверѣ.

Мотьо хуна хапъ першого за ковнѣръ и говорить!

— Гооовъ! щож жь то вы, панове, до мене на здекуцiю прiйшли? То вы не ґадаете за тото платитя, що вы ту напили и наѣли. Вы думаете, що ту паноѣ и ѣду на гостинци змѣтають?

— А по якому-жь се? — пытають себе мужики здивовані.

— Та я васъ пытаю: по якому се?

— То мы маемо за все платити? А той чоловѣкъ, чи касѣръ, що насъ сюды привѣвъ? Таже се вôнъ все казавъ, то нехай платить...

— Котрый казавъ? — пытае ся Мотьо и держить дверѣ за клямку: — Покажѣть котрый? Нехай зô мною порахуе ся.

— Глядають мужики, роззирають ся по кутахъ; таки нема того, що ихъ сюды привѣвъ.

— Та нехай шинкаръ самъ глядае, а насъ се нѣчого не обходить — каже оденъ зъ вôдважнѣйшихъ, що найменше бувъ причаснымъ до тои дурнички.

— А ты, мудрагелю! Звôдки такого розуму набравъ ся? — кричить жидъ: чи не зъ Дзвиняча ты таку мудрôсть привѣзъ? Ты король Гоцулъ, ты Гоцулъ король, ты!... Знимай той широкій ремѣнь, знимай, або плати за двѣ лѣтрѣ вина! Я тебе заразъ научу, тôлько нехай жандары прiйдуть!...

Пождѣть, арендарю, не гнѣвайте ся! — зачинають просити мужики: — Мы ще годні того заплатити, що мы выпили и зъѣли.

Легко повѣсти „заплатимо"... Самî поприходали изза Турки, зпôдъ Сянока, зъ Косова; кождый прiйшовъ сюды глядати за крайцаромъ; а ту ему на самôмъ вступѣ велять „плати або давай заставъ!" А е за що платити: десь и недовго того тревало, а тôлько наѣло ся, напило, що сумъ чоловѣка огортае. А ту ще загорнувъ кождый, що мавъ найлѣпшого дома, бо думавъ собѣ: „Якъ тя видять, такъ тя пишуть"; лѣпше одягнешь ся, то скорше хтонебудь возьме на роботу.

Розважили мужики, познимали опанчѣ, кожухи, бесаги, полишали въ Мотя Хуны въ заставъ та пошли на роботу; полѣзли въ яму вôдробляти „дурничку", яка достала ся имъ зъ ласки Найды. Заплатили всѣ добре и нѣкому нѣчого не сказали о тôй обрадованнôй.

Оттакъ провадивъ Найда зъ Мотьомъ Хуною золотî интересы. Сотки мужикôвъ платили кождого тыждня „фрицôвку!" Хоть неодного остерѣгали, щобы не йшовъ, то нѣчого не помогло: руска жилава натура не хоче хôснувати зъ досвѣду другихъ; она мусить власною шкôрою заплатити кожду науку, а часомъ заплатить и головою.

„Не йди за Найдою, бо буде зъ тобою лихо; потахнешь десь въ ямѣ, заморочишь ся", шептали неодному на ухо, а вôнъ таки пôшовъ.

Найда мавъ ще одну поплатну неоподаткованy „професiю"; вôнъ доставлявъ пôдпрiемцямъ дешевои робучои силы, заганявъ лѣпшихъ, спосôбнѣйшихъ мужикôвъ на роботу тамъ, де бажавъ Мотьо Хуна. Способы були на се всѣлякî, а помѣжь иншими и той, що Найда забиравъ двайцять, трийцять мужикôвъ, дававъ кождому по шустцѣ завдатку и заставлявъ ихъ розвалити яку кошару.

— Въ мене все иде на „якордъ": розберете тотî шопы, поносите онъ тамъ до потока, то дôстанете заразъ десятку и горѣвки, скôлько котрый схоче — говоривъ Найда и вôдходивъ.

„Та що то таке въ насъ розбирати!" думали мужики: „Се въ мить зробить ся."

Розбирають мужики кощару. Звалили, розтрясли дахъ, носять до закопу; розбирають стѣны и розчисляють на двацятьохъ десятку: буде кождому по пять шустокъ; оттакій заробокъ, щобы святивъ ся!

Уже зъ кошары тôлько стовпы, пôдвалины и пôдлога; ужс незадовго конець роботы: ажь ту Мотьо Хуна зъ цѣлымъ гуртомъ старозаконникôвъ, полiцаѣвъ, и жандармы въ додатку, обступили довкола мужикôвъ. Всѣ пытають:

— Та що вы за розбôй зробили? На що вы розвалили чужій будынокъ?

— Таже намъ казали тото валити за десятку! Дайте намъ те, то мы й три такî розвалимо.

— Хто вамъ казавъ се робити?

— Якъ то хто?... Чоловѣкъ, не бѣда, — духъ святый при насъ хрещеныхъ!

— То покажѣть того хрещеного; а нѣ, то буде круто зъ вами.

Не знайшли мужики Найды, не знайшли и свидѣтеля на свое оправдане. Пошли до арешту, а звôдтамъ вôдробляти кару за нападъ. Щобы поспекати ся клопоту, мусѣли и кошару поставити и по кôлька недѣль властителеви вôдробляти; а того, що имъ такого горячого сала наллявъ за обшивку, десь вырвало, — щезъ мовь камфора.

Подôбными штуками своеи фантазiи проживавъ Дрогобыцкій Найда довгî лѣта весело, безжурно, приспѣвуючи. Дивна, справдѣ дивна одна рѣчь: скôлько разôвъ зъявивъ ся Найда помѣжь мужиками, щобы выбрати новî жертвы зъ помѣжь нихъ для Мотьового хôсна; скôлько разôвъ притворивъ ся святымъ и казавъ: „Я вамъ братъ; мене слухайте; а хто противъ васъ, нехай ладить збанокъ на кровь а мѣшокъ на кости": завсѣгды знаходивъ собѣ прихильникôвъ своими лестными словами.

(Конець буде.)

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то и карточку, котру достанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѣ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы ѣѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Хто есть о. Обушкевичь?

Що знають люде?

Многѣ Русины знають о. Обушкевича яко старшого галицкого священника, що прійшовъ до Америки ще за часôвъ о. Андруховича, бувъ якійсь часъ въ Шамокинъ, познѣйше въ Олифантѣ и Мейфілдъ а послѣдными часами покинувъ добровôльно чи недобровôльно парохію въ Mayfield и остае безъ посады. Дехто зъ Русинôвъ знае такожъ, що о. Обушкевичь за часъ свого побуту въ Америцѣ приґаздувавъ собѣ краснѣ проперты въ Америцѣ и въ старôмъ краю и т. п.

Що повиннѣ люде знати.

Але на тôмъ ще не конець. То все справы менче бôльше приватнѣ, особистѣ, и о тôмъ не будемо богато говорити; але за те мы мусимо поговорити о иншихъ справахъ, котрѣ не суть приватнѣ, котрѣ повиннѣ обходити весь рускій народъ въ Америцѣ, бо они вôдносять ся до публичнои дѣяльности о. Обушкевича. »Свобода« не радо пише о поодинокихъ личностяхъ, анѣ не мае за задачу нападати старыхъ а сивыхъ священникôвъ. »Свобода« всегда шанувала вѣкъ и сиве волосе о. Обушкевича, та думала, що о. Обушкевичь поправить ся, вступить на лѣпшу дорогу. Однакъ надѣѣ тѣ завели и о. Обушкевичь въ своѣй захланности на грошѣ та заѣлости противъ »радикалôвъ« зайшовъ такъ далеко, що навѣть найпростѣйшій чоловѣкъ такъ далеко запустити ся не мавъ бы смѣлости. Але говорѣмъ до рѣчи: хто есть о. Обушкевичь?

Любить доляр. Золотѣ часы.

О. Обушкевичь е священникъ, що прійшовъ до Америки на тое, щобы збирати доляры, въ якій небудь спосôбъ, кобы лишь найбôльше ихъ зôбрати. Що се не байка а правда, се видно зъ поступованя о. Об. вôдъ самого початку вôдъ коли прійшовъ до Америки. Хотяй на той часъ парохій було много а священникôвъ мало, то однакъ помимо сего о. Об. буривъ народъ въ Шенандорѣ и старавъ ся о. Андруховича звôдтамъ выжерти а коли се ему не удалось, поѣхавъ до Шамокинъ звôдки выѣздивъ на далекѣ плейзы, щобы спасати рускихъ робôтникôвъ вôдъ — долярôвъ. Опôсля видячи, що въ околици Олифанту лѣпшѣ выгляды на бизнесъ „выкуривъ“ зъ Олифанту о. Вислоцкого при помочи свого братка и самъ засѣвъ въ Олифантѣ та загорнувъ пôдъ себе цѣлу околицю, на котрôй е нынѣ 12 церковъ. Кромѣ сего державъ пôдъ своею рукою Шамокинъ а навить Питсбурґъ. Про всѣ тѣ подвиги о. Об. годѣ тутъ широко писати та цѣкавѣ моглибъ знайти немало цѣкавыхъ информацій въ американьской рускôй ґазетѣ, що на той часъ выходила а звала ся »Руске Слово«. Кромѣ сего закладавъ о. Об. сторы и другѣ предпріемства, розумѣе ся длятого, щобы зббогатити ся.

Бунтуе людей.

Зъ приходомъ бôльшого числа священникôвъ до Америки „золотѣ часы“ для о. Обушкевича зачали псуватись, а наконець и въ Олифантѣ о. Обушкевичови выповѣли мѣсце такъ, що о. О. мусѣвъ забиратись до Mayfield, Pa. Прикро було старенькому о. Обушкевичови дивитись якъ его мѣсячнѣ доходы зменчались, а що на его мѣсци въ Олифантѣ засѣвъ галицкій священникъ хотяй и за згодою самого о. Обушкевича, то однакъ помимо сего о. Обушкевичь ставъ бунтовати народъ въ Олифантѣ и по другихъ парохіяхъ молодыхъ галицкихъ священникôвъ будь письмено, будь устно, будь черезъ своихъ аґентôвъ. Такъ бунтовавъ вôнъ людей, якъ вже сказано, въ Олифантѣ, въ Jessup-ѣ, Pittsburg-у, Jersey City и другихъ мѣсцевостяхъ де суть галицкѣ священники. Кромѣ сего бунтовавъ вôнъ и противъ угорскихъ священникôвъ, примѣромъ въ Passaic, N. J. и Braddock, Pa. А на все те суть документы, свѣдоцтва.

Ґазета для интриґи.

Свою пôдпольну, интриґантску роботу розпочавъ о. Об. особливо енерґічно послѣдними часами, а щобы тая робота могла тимъ лѣпшій плоды выдавати скомпанувавъ ся зъ людьми дуже малои вартости моральнои и ставъ спôвредакторомъ ґазетки, якои одинокою цѣлею е гавкати на „попôвъ-радикалôвъ“, боронити о. Обушкевича и засыпати пѣскомъ людямъ очи.

Выкликавъ процесъ.

Той самъ о. Обушкевичь причинивъ ся до выкликаня процесу въ Олифантѣ чимъ наразивъ громаду Олифантску на величезну втрату, а про те на що о. Об. присягавъ въ судѣ и говорити не треба, бо каждый ажь надто добре се знае.

Выжидаюче становище.

Та бо на тôмъ не конець. Покинувши парохію въ Mayfield, Pa. о. Обушкевичь оставъ безъ мѣсця длятого мабуть, щобы мати лѣпшу способность бурити людей по чужихъ парохіяхъ и бути готовымъ сейчасъ обняти усмотрену собѣ парохію. Послѣдными часами припала ему дуже до вподобы парафія въ Jersey City, N. J., але люде въ Jersey City не дурнѣ, отже о. Обушкевичь пересиджуе, то въ Олифантѣ, то въ Мейфілдъ и чекае доброи нагоды.

Священникъ — корчмаремъ.

Шобы чимскорше збогатити ся, о. Обушк. сплативъ свого послѣдного спôльника и ставъ самъ паномъ готелю (корчмы) и кôлькохъ домôвъ въ Олифантѣ. Вправдѣ послѣдными днями выарендувавъ вôнъ свою корчму другимъ людямъ, але корчма таки его, грошѣ зъ неѣ бере о. Обушкевичь. Ось яку моральность и релігійность ширитъ о. Обушкевичь мѣжь американьскими Лемками! Вôнъ мôгъ бы перемѣнити сей готель на дôмъ до мешканя або сторъ (склепъ), але о. Обушкевичь сего не робить, бо корчма приносить бôльшій доходъ. Чижь се не встыдъ, чи се не ганьба вже не для самого о. Обушк., але для насъ всѣхъ Русинôвъ, що мы Русины маемо такого священника, що корчму тримае? Правда, въ старôмъ краю епископъ засуспендувавъ бы такого священника, що важивъ бы ся пускати на такій бизнесъ. Американцѣ такого священника прогнали бы на сто вѣтрôвъ — але тутъ въ Америцѣ о. Обушкевичь може все робити, божь прецѣнь вôнъ »релігійный та моральный« чоловѣкъ, а до того вѣрить въ папу и мае юрисдикцію вôдъ айриского бискупа!

Сподавъ чужій цминтарь.

Але вже найбôльшій скандалъ зробивъ о. Обушкевичь дня 2-го августа 1902. Отовзявъ и продавъ громадскій цминтарь рускои церкви въ Олифантѣ зъ всѣми вмерцями, що на нѣмъ похованѣ, трупарнею и зъ камѣннымъ хрестомъ, що самъ коштувавъ громаду вызше 300 долярôвъ — за суму **900** долярôвъ. И то кому продавъ? Продавъ такимъ шѣстьомъ людямъ, котрѣ процесують руску церковь въ Олифантѣ и зъ котрыхъ майже жаденъ на тоту церковь не давъ анѣ цента за послѣдного 1½ року!

Прикро намъ писати такѣ рѣчи о старôмъ чоловѣцѣ, котрый походить въ руского роду и есть священникомъ, але щожь робити? — Правды закрывати мы не годнѣ, бо правда намъ милѣйша надъ всякого хочь бы якъ старого чоловѣка и надъ всяке волосе хочь бы и яке оно було сиве

— Всѣхъ членôвъ „Союза“, що довжнѣ намъ за „Свободу“ просимо, щобы якъ найскорше заплатили свôй довгъ по день 1-ого Юлія 1902. Тѣ члены „Союза“, що заплатили за „Свободу“ напередъ зволять написати до редакціи чи послати имъ книжки чи назадъ грошѣ. Книжки могутъ собѣ выбрати зô спису въ „Свободѣ.“

Редакція.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза“, нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы.“

СТРАЙКЪ.

Майнеры въ Мічіґанъ вже выграли страйкъ и повернули до працѣ. Домагали ся они подвысшеня платнѣ, 8-годинного дня працѣ и совѣснои уваги. Властителѣ майнôвъ згодили ся на все, пôдписали угоду, а президентъ Мічелъ въ имени „Юніи Сполученыхъ майнерôвъ“, розпорядивъ загальный поворотъ до працѣ. Сю веселу вѣстку рознесли телеґрамы дня 11. с. м.

За те на поли страйку въ Пенсилвеніи и Вирджініи не змѣнило ся нѣчого. По кровавыхъ подѣяхъ въ Шенандоа, Па., капіталісты страли ся всѣма силами выхôснувати ситуацію. Въ той цѣли ширили фальшивѣ вѣсти, що мѣжь страйкерами бушують анархісты, що пôдъ ихъ проводомъ загадують робôтники нападати на вôйско, нищити копальнѣ, палити брехи, рѣзати мирныхъ жителѣвъ и т. д. Наймали навѣть „бомôвъ“ (волокитôвъ), абы тѣ, перебранѣ за робôтникôвъ, стрѣляли до вôйска и алярмували его. Такимъ способомъ хотѣли представити страйкерôвъ въ якъ найгôршôмъ свѣтлѣ, вôдвернути вôдъ нихъ симпатію загалу а опôсля зломити солідарность. На щасте вышло на верхъ, що причиною ворохобнѣ въ Шенандоа були капіталісты, показало ся, що вѣсти о анархістичнôй аґітаціи були безличною брехнею и все пôшло по старому. Зô 150 тысячнои арміи страйкерôвъ нѣхто не пôшовъ до роботы, а загалъ пôзнавъ ще лѣпше, якими средствами воюють богачѣ.

Матеріяльнѣ втраты, якѣ понесли властителѣ майнôвъ вôдъ початку страйку представляють ся такъ:

Втраты въ цѣнахъ угля	$27,220.000
Кошты одержаня поліціи (колъ андъ айронъ полісъ)	650.000
Кошты одержаня „скебôвъ“	300 000
Втраты на машинахъ, удержаню майнôвъ и пр. власности компаніи	2300.000
Кошты одержаня вôйска (по 5000 долярôвъ денно)	70.000

Разомъ втратили вже доси кампаністы 30 міліонôвъ и 44 тысячѣ долярôвъ. Се не дрôбниця! Най такій станъ рѣчи продовжать ся еще два, або три мѣсяцѣ, такъ угляни бароны зôйдуть на банкротôвъ. Кождый день, кождый тыждень приносить имъ новѣ втраты и выдатки, а доходу дасть Богъ... Нема отже страху, абы робôтники прôграли. Твердженe властителѣвъ, будьто-бы они могли выдержати страйкъ до зимы, е прямо крутнею. За якійсь часъ они будуть змушенѣ змякнути, подôбно, якъ змякли ихъ пріятелѣ въ Мічіґанъ. Оденъ зъ вызначнѣйшихъ властителѣвъ мавъ навѣть выговорити ся на дняхъ, що наколи майнеры подержать ся до 1 ого жовтня, то выграють страйкъ. Треба одначе тямити при тôмъ, що тѣ паны люблять частенько пробрехати ся, а выграна, котру они вôдкладають на кôлька мѣсяцѣвъ, може поступити за кôлька тыжнѣвъ.

Орґанізація желѣзничыхъ робôтникôвъ (брексменôвъ) порѣшила на оногдѣшныхъ зборахъ, дати міліонъ долярôвъ на страйкерôвъ наколи зажадае сего президентъ Мічелъ.

Дуже сумну ролю вôдграють въ сѣмъ страйку деякѣ католицкѣ попы (мабуть зъ препорученя своихъ бискупôвъ). Такій польскій пôпъ Ленаркевичь доносить до капіталістичныхъ ґазетъ, будьто-бы робôтники каждои хвилѣ були готовѣ зломати страйкъ и пôти до роботы. Твердить такожь, що вôйско не повинно бути вôдкликане зъ Шенандоа лише стеречи тыхъ, котрѣ хочуть працювати, себто „скебôвъ“. Другій зрадникъ, литовскій пôпъ Абромайтісъ, бреше по ґазетахъ и денунціюе, що велика частина рускихъ, польскихъ и литовскихъ страйкерôвъ, то анархісты, для котрыхъ нѣхто не повиненъ мати найменшихъ взлядôвъ. Не лѣпшій та кожь айришскій пôпъ, О'Райли. Сей аґітуе всѣми силами противъ страйку, противъ юніи и противъ усего, чимъ робôтники можуть полѣпшити свою долю. Минувшои недѣлѣ, дрожавъ цѣлый костелъ вôдъ громôвъ, якѣ вôнъ кидавъ на робôтничѣ юніи. Всѣ тѣ капіталістичнѣ льокаѣ попики живуть въ Шенандорѣ. Кромѣ сего кôлькохъ иншихъ католицкихъ и протестантскихъ попôвъ дѣлае такъ само. Кажуть, що навѣть звѣсный бискупъ Гобенъ зô Скрентонъ тихцемъ пôдпомагае компаністôвъ. Най страйкеры затямлять собѣ добре кого годують за пазухою.

Въ послѣднôй хвили наспѣли вѣсти, що властителѣ майнôвъ рѣшили ся за всяку цѣну розпочати роботу вôдъ 15 с. м. Бажають здѣлати сесе въ кôлькохъ мѣсцяхъ рôвночасно. Бачность, братя робôтники, не дайте забити собѣ баки! День побѣды недалекій, лише треба держати ся, якъ доси. Не забувайте, що теперь найприкрѣйшій часъ для компаністôвъ, а ваша справа свята. Вы борете ся вже 14 тыжнѣвъ, тожь держѣть еще троха.

Выграете, лишь бачность.

Вѣра.

Не гадаю ту розводити ся про вѣру въ Бога, а хочу пояснити про ту вѣру, що намъ такъ потрѣбна въ щоденнôмъ житю, въ нашихъ туземныхъ змаганяхъ. Маю на думцѣ вѣру чи тамъ довѣре въ себе самыхъ, въ добрый успѣхъ нашои роботы. Въ давныхъ часахъ люде думали загально, що наша земля плоска така собѣ якъ непричкомъ полумисокъ, а хтобы важивъ ся станути на краю землѣ и посунувъ ся оденъ крокъ впередъ, той неминучо упавъ бы въ незмѣриму пропасть. Але знайшли ся ученѣ люде, котрѣ стали сумнѣвати ся про ту плоскость землѣ. Они зачали слѣдити землю, мѣсяць, сонце и другѣ планеты и зъ вѣрою въ добрый успѣхъ, дойшли до цѣлкомъ противныхъ заключень. Хр. Колюмбъ мавъ велику вѣру, що потрафить доплынути на заходъ до Индіи. Єго моряки не мали тои вѣры, они сумнѣвали ся въ успѣхъ Колюмба, але его щирость та вѣра побѣдили невѣру морякôвъ та усунули разъ на все гору несвѣдомости, темноты. А треба знати, що несвѣдомость, темнота се твердшѣ запоры якъ ґранітовѣ скалы.

Люде, що прикликали до житя Злученѣ Державы, мали вѣру. Они вѣрили собѣ та успѣхови борбы, яку розпочали. А сеся ихъ вѣра притягнула до ихъ гурту тысячѣ мужчинъ и женщинъ. „Воля або смерть“ було ихъ кличомъ. Що було на ихъ устахъ, се вводили въ чинъ. А чинили се тому, бо въ нихъ була вѣра и добили ся волѣ, якои домагали ся.

Богданъ Хмельницкій домагавъ ся такожь волѣ для Руси-Украины. Вôнъ провадивъ навѣть вôйны, але у него не було сильнои вѣры въ успѣхъ розпочатои нимъ борбы, а, если и була у него яка вѣра, то она була слаба, а звѣстно, въ кого нема сильного переконаня про якусь справу, въ кого бракъ вѣры въ себе, въ кого не стае огню святого, той не потрафить переконати другихъ, не одушевить ихъ, не влѣе въ людскѣ серця огню и завзятя — такій упускае крила а зъ нимъ и его хвилевѣ приклонники. Богданъ Хмельницкій вразъ зъ народомъ не добивъ ся бажанои волѣ.

Те що сказане про вызше згаданѣ подвиги людского житя вôдносить ся такожь и до иншихъ справъ, що не доконче доторкають ся ширшого загалу. Аджежь звѣстна рѣчь, що робота наша въ якôмъ небудь напрямѣ, если она лишь пôднята зъ вѣрою въ успѣхъ, — то она звычайно кôнчить ся для насъ щасливо. Вѣра, вытревалôсть, сильна воля, се прикметы людей, що вмѣють и потрафлять побѣджати. Они все горою. Заведи собѣ отъ хочьбы „сторъ“. Зъ разу не йде тобѣ добре, але якъ у тебе есть вѣра, вытревалôсть, звычайно ты таки дôйдешь до свого. Упадае той хто нетерпеливить ся и знеохочуе ся за кôлька днѣвъ або тыжднѣвъ.

Намъ, Русинамъ, придала бы ся вѣра дуже. На кождôмъ кроцѣ, де лише поступимо ся, не стае намъ еи. Она есть въ насъ, але еи можь порôвнати зъ соломяныимъ огнемъ. Мы дуже нервовѣ и нетерпеливѣ Якъ зачнемо яку небудь роботу чи то народну чи таки домашну. мы бы хотѣли, щобы она удала ся намъ въ сѣй хвичи. Мы не хочемо придумувати способôвъ, якъ бы то лучше, не хочемо розумѣти, що анѣ Ню Йоркъ не повставъ вôдъ разу такимъ, якимъ есть теперь, мы хочемо заразъ здѣйсненя нашихъ плянôвъ, а якъ нѣ то опускаемо руки, тратимо вѣру въ себе самыхъ и у другихъ сю вѣру пôдкопуемо. Мы стаемо холоднѣ и байдужѣ на все и другихъ морозимо. Тогдѣ звычайно покликуемо ся на другѣ народности и голосимо цѣлому свѣтови (такъ намъ здае ся): Ось дивѣть ся, тамъ розумъ, тамъ цивілізація, тамъ поступъ, а у насъ все погань. Мы до нѣчого. А чому мы до нѣчого? Тому, що сей хто высказуе подобнѣ гадки, сей мôгъ бы самъ вдарити ся въ груди и признати ся до грѣха. Чомужь вôнъ, коли знае, що мы всѣ до нѣчого, чому вôнъ не спалахне святымъ огнемъ та не стане тягнути своихъ людей до тои цивілізаціи, до того поступу, до якого дôйшли другѣ люде? Аджежь и вôнъ членъ того народу. Та ба! Коли жь бо красше вчити и говорити якъ дѣлати. Деколи всмѣхне ся для людины якесь красше становиско, суть виды житя для себе, для родины... по щожь ту якоись роботы для другихъ? Вѣра въ успѣхъ розпочатои борбы свого народа? Ахъ, се за довго ждати! Свôй народъ ще по бôльшôй части темный, не порозумѣе тебе якъ слѣдъ, его треба вчити, напучувати та ждати а се довга предовга исторія. Я хочу сейчасъ, бо я нетерпеливый, бо я вѣры не маю, я лишь бачу готове у другихъ, що ту вѣру мали и тому дôйшли до такого становиска, за яке мы ихъ поважаемо.

Кôнчу, бо якъ бы розôгнавъ ся перомъ, высказуючи нелукало всѣ свои гадки въ тôмъ напрямѣ, то готовъ навить себе обидити.

Одно лишь знаю на певно, що вѣра була епохальнымъ товчкомъ до всѣхъ здобуткôвъ цивілізаціи и поступу нынѣшныхъ часôвъ. Сеся вѣра запустить ще глубоко корѣнь и въ насъ Русинôвъ и мы, я вѣрю въ те, воскреснемо.

Ст. Макарь.

—До—
нашихъ предплатникôвъ.

Недавно тому порозсилали мы листы до тыхъ людей, що довжнѣ намъ за »Свободу«, хочь бы за часъ дуже короткій и до тыхъ, що не довжнѣ намъ нѣчого, але не мають заплачено напередъ. Многѣ люде скоро лишь дôстали нашѣ листы, сейчасъ прислали намъ грошѣ и оплатили ґазету напередъ, але знайшлись и такѣ, що погнѣвались за те, що мы пôслали имъ упôмненя. Отже тѣ, що гнѣвають ся за таку рѣчь, недобре роблять, бо если хтось дôстане упôмненe, то се ему чести зовсѣмъ не вôдбирае. Такъ якъ се мы зробили, роблять люде по цѣлôмъ свѣтѣ. Упôмненя посылають американьскѣ ґазеты всѣмъ своимъ предплатникамъ, хочь бы и найбôльшимъ панамъ и богачамъ, а посылають длятого, що неоденъ чоловѣкъ попросту забуде на такій маленькій довжокъ, якъ предплата за ґазету. Декотрѣ ґазеты роблять навѣть такъ, що посылають часопись чоловѣкови тôлько до сего часу, доки мае заплачено. Мы сего не робимо, бо знаемо, що нашѣ читателѣ зъ малыми вынятками робôтники и фармеры не всегда мають при рукахъ грошѣ и не всегда годнѣ заплатити тогды, коли ихъ предплата кôнчить ся. Ось и теперь пôдчасъ страйку углього, мы знаемо, що майнеры не годнѣ намъ заразъ заплатити, бо мають всякѣ другѣ конечнѣйшѣ выдатки, але помимо сего, упôмненя и майнерамъ мы пôслали, а то длятого, щобы по страйку о насъ не забули. Сподѣемось, що тыхъ пару слôвъ выстарчить, щобы показати кождому розумному чоловѣкови, що упôмненe не е жадною образою гонору, а заразомъ звертаемо увагу нашихъ предплатникôвъ на тое, що на кождôй адресѣ, що прилѣплена до ґазеты, е выдруковано вôдъ якого часу хто виненъ за »Свободу«. Нехай отже кождый добре всегда дивить ся на свою адресу, а если бы коли сталась яка помылка, если бы хто мавъ выдрукованe, що довженъ за довшій часъ якъ повинно бути, то просимо намъ сейчасъ о тôмъ донести, а мы помылку кожду охотно поправимо.

Зъ поважанемъ
Редакція.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель . . . . . М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря . . . . . С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера . . . . . И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ . . . . . Priceburg, Pa.
Мих. Пачута . . . . . Mt. Carmel, Pa.
Лiон. Голодъ . . . . . Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь . . . . . McKeesport, Pr.
Андрей Добошъ . . . . . Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ . . . . . Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ. А. Валявскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчôвъ, 102 Morris Str., „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Теодозій Лабовскій,
организаторъ »Р. Н. Союза«, мае право организувати мѣсцевй братства, записувати новыхъ членôвъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты и т. д.

СПИСЪ ВОДДѢЛОВЪ „Р. Н. СОЮЗА“ ПОСЛЯ ЧИСЕЛЪ.

Число:
1. Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.
2. Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія
3. Olyphant, Pa. М. Р. Н. С.
4. Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.
5. Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Петра и Павла
6. Madison, Ill. Бр. Пр. Богородицѣ
7. McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ
8. Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.
9. St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.
10. Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла
11. Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.
12. Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.
13. Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая
14. St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.
15. Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя
16. Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ
17. West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.
18. Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог.
19. Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.
20. Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла
21. Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія
22. „ М. Р. Н. С.
23. Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.
24. Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа
25. Trauger, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя
26. Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ
27. Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла
28. Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Иліи
29. Rhone, Pa. Бр. св. Спаса
30. Breslau, Pa. Бр. св. Андрея
31. Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила
32. Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла
33. Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ
34. Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.
35. Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей
36. Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.
37. Chaleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа
38. Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая
39. Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла
40. Scranton, Pa. Бр. св. Иліи Прор.
41. Westmoreland City, Pa.
42. Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая
43. Simpson, Pa. Бр. св. Василія Вел.
44. Old Forge, Pa. Бр. св. О. Николая
45. Mayfield, Pa. Бр. св. Іоана Хр.
46. Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла
47. Cleveland, O. Бр. св. Михаила
48. McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрестителя
49. Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород.
50. Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.
51. Yatesboro, Pa. Бр. св. Михаила
52. Brooklyn, N. Y. Бр. св. Андрея
53. Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.
54. „ Бр. св. Арх. Михаила
55. Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла
56. Allegheny, Pa. Бр. Усп. Пр. Богород.
57. Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.
58. Ramey, Pa. М. Р. Н. С.
59. Sterling, Pa. М. Р. Н. С.
60. Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.
61. Bridgeport, Conn. Бр. св. Тройцѣ
62. Monessen, Pa. Бр. св. Іоана Хрестит.

Увага: Пп. секретарѣ зволять приняти до вѣдомости повысшй числа братствъ, бо на дальше въ справозданяхъ не буде писати ся имя братства и мѣсцевости лише число. Справозданя касовй за мѣсяцѣ юній и юлій будуть въ слѣдуючихъ числахъ.

Змѣны въ воддѣлахъ „Р. Н. Союза“ мѣсяцю Юнію 1902

Число 41. Westmoreland City, Pa.
Суспендованый:
Глива Андрей

Число 27. Glen Lyon, Pa.
Суспендованй:
Олесневичъ Грыць
Баволякъ Иванъ

Число 55 Carnegie, Pa.
Приступили:
Шиинда Петро
Бзраничъ Иванъ
Забеґа Яковъ
Парколопъ Феньо
Михнякъ Грыць
Дзюбина Иванъ

Число 47. Cleveland, O.
Вступили:
Костикъ Андрей
Быбель Василь

Число 52 Brooklyn, N. Y.
Приступивъ:
Иштванъ Иванъ

Число 7. McAdoo, Pa.
Приступила:
Скворъ Юлька, дитина
Суспендованй:
Филовичъ Тимко
Драбѣщакъ Илько
Баранъ Андр.
Нестеракъ Федоръ
Тиханьскій Юлько

Число 43. Simpson, Pa.
Суспендованй:
Ґоґоцъ Филипъ
Фибель Онуфрій
Слѣвиньскій Стани

Число 1. Shamokin, Pa.
Вступивъ:
Лучковець Леонъ, дитина
Суспендованй:
Соколъ Теодозій
Боґускій Иванъ
Бобакъ Панько
Выписанй:
Хомякъ Илько
Серафинъ Петро

Число 30. Breslau, Pa.
Суспендованый:
Пилипъ Андр.

Число 10. Ansonia, Conn.
Вступивъ:
Венцко Стеф.
Суспендована:
Докля Александра

Число 26. Bellevernon, Pa.
Вступивъ:
Євусякъ Юрко
Суспендованй:
Шевчикъ Теофиль
Фрицкій Василь
Ярошь Семенъ

Число 16. Lansford, Pa.
Суспендованй:
Скарлошь Софронь
Ґабаръ Михаилъ
Фиркаль Андрей
Гойтко Онуфрій
Бялошъ Василь
Солякъ Иванъ
„ Петро
Малиньчакъ Микола
Кошута Иванъ
Михаличъ „
Ґода Михаилъ
Йонасъ „
Фелько „
Руякъ Иванъ
Найко Несторъ
Федоровъ Феньо
Чипракъ Михаилъ
Головякъ Стеф.
Ґойдичъ Семенъ
Барцъ Иванъ
Рацко „
Петракъ Антôнъ
Бялошъ Стефанъ
Грибикъ Мих.
Надубиньскій Мих.
о. Медвецкій А. Ю.
Токарскій Микола, дитина
Выписанй:
Бялошь Василь
Федоровъ „
Солтысъ Іосифъ
Ґурчикъ „
Петко Мих.
Молчанъ Юрко
Ґарбера Мих.
Салякъ Петро
Берештешъ Мих.
Юсканичъ „
Мичекъ „
Чурба Стефанъ
Червеникъ Павло
Брунда Онуферъ дитина

Число 54. Pittsburg, Pa.
Вступивъ:
Павликъ Кость
Суспендованй:
Карлякъ Андр.
Цимбала Стеф.
Меркуначъ Давидъ
Руґала Андрей

Число 14. St. Louis, Mo.
Вступили:
Макара Стефанъ
Концуръ Іосифъ

Число 11. Waterbury, Conn.
Вступивъ въ Юлію:
Русинъ Иванъ
Суспендована:
Деманович Текля

Д. Пирчъ,
секретарь „Р. Н. Союза.“

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Емиґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою:** MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., **а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** MR. K. KIRCZOV, 14 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

— **О.** Микола Струтиньскій, священникъ зъ Галичины прибувъ до Спол. Державъ дня 12. с. м. кораблемъ »Moltke«. Сподѣемось, що о. Ст. вступить въ ряды щирыхъ робôтниковъ для добра руского народа въ Америцѣ чимъ зробить немалу прислугу Русинамъ на чужинѣ.

— **Доносять** намъ, що о. Штейфанъ зъ Bayonne, N. J. подякувавъ за парохію.

— **Дня** 14. липня с. р. згорѣвъ бординґгавсъ на Grassy Lake, Alta, Canada, въ котрôмъ сидѣли 4 Русины, що робили при секціи на своимъ вѣктѣ. Згорѣвъ въ той часъ, якъ они були при роботѣ; згорѣло Ивана Шевчика 25 долярôвъ а то решта одѣжь и мали на 2 мѣсяцѣ харчу. Шкода выносить 120 долярôвъ.

Василь Гупулякъ.

— **Олифантскй** школярѣ мали пікникъ дня 6. с. м. въ Nay-Aug парку, коло Скрентонъ Па. Рано въ 8 годинѣ зôбрались дѣти въ школѣ зô своими родичами, якъ також зъ мѣсцевымъ священникомъ и учителемъ, вôдтакъ рушили парами на стріткару а за годину були на призначенôмъ мѣсци. Погода була красна цѣлый день, тожь дѣти набавившись до волѣ, вернули вдоволенй о 6-ôй годинѣ домôвъ.

— **Панове** учителѣ канадійскй зволять подати въ „Свободѣ“ условія матеріяльнй и другй на якихъ кваліфікованый галицкій учитель народный може стати учителемъ въ Канадѣ. позякъ кôлькохъ галицкихъ учителѣвъ хотять выбиратись до Канады.

Спростоване.

Редакція „Свободы“ вôдносилась до Treasury Department въ Вашинґтонѣ въ справѣ золотыхъ 10 долярôвокъ зъ ослячими головами, що мали бути выбитй 20 лѣтъ тому назадъ и достала вôдповѣдь, що такого выпадку нѣколи не було. Въ виду сего отсимъ простуемо звѣстку про сй грошѣ подану въ „Свободѣ“ ч. 22. за другими часописями.

Фарма на продажь.

A. B. Stewart мае на продажь фарму въ Duck Lake, Sask., Canada, на котрôй побудована хата въ два поверхи, стайня, стодола, возовня, пивниця на лѣдъ. Фенсъ дротяный въ двѣ лініи, керниця коло хаты, друга керниця мягкои воды. Трохи лѣса въ однôмъ мѣсци. Фарма дуже добра, вся доораня. Хоче два тысячѣ вôсѣмсто долярôвъ.

ВСЯЧИНА.

Добра наука.

Жѣнка одного чоловѣка, котрый любивъ цѣлыми вечерами пересиджувати въ готелю, принесла ему одного разу, коли вôнъ сидѣвъ готелю зъ товаришами, вечеру, и сказала: „Чоловѣче, понеже ты не маешь часу прійти до дому на вечерю, то я тобѣ ю ту принесла“. По тыхъ словахъ поставила передъ него дінерку на стôлъ, а сама вôддалилась. Чоловѣкъ засоромивъ ся передъ своими компанами, але запросивъ и ихъ до ѣдженя. Они не дали ся довго просити. Коли мужъ сей вôдкрывъ дінерку, знайшовъ тамъ тôлько картку паперу, на котрôй були написанй тй слова: Най тобѣ тое ѣджене смакує; оно таке саме яке я маю дома нынѣ въ дѣтьми!“ — Компанія піякôвъ якось не смѣялась. На другій день никого больше зъ тои компаніи не було въ готелю.

Збытки.

„Куме бôйте ся Бога, а вы що робите у болотѣ передъ корчмою?

— Що р-робю?! пытаете; збытки р-робю паршивому“.

— Що за збытки?“

— „Слухайте! приходжу я до корчмы та к-кажу: мошку, д-дай г-горѣвки. Вôнъ правда д-давъ одну, д-другу, трету, пяту, десяту, а я кажу, д-дай ще! А вôнъ к-каже, з-заплатѣть п-перше за тй, щосьте выпили. А я к-кажу н-немаю. А вôнъ м-мене за плечѣ та н на на двôръ г-гордуцъ въ се болото. Я-я хотѣвъ зъ разу встати, але д-думаю с-собѣ: н-не-нѣ не встану, б-буду с-сидѣти въ болотѣ, абы видѣли л-люде, що за порядий ґ-ґазды заходять до сеи к-корчмы. И в-видите, вôдъ к-коли сиджу т-тутъ, вже 15 вôдъ к-корчмы завернули ся. Жидъ вже просить и горѣвку обѣцявъ, абы я лише вставъ, але н-не здурить, н-не.

Сучасный дневникаръ.

Въ характерѣ дописувателя анґлійского письма „Daily Telegraph“ приѣде незабаромъ до Сп. Державъ оденъ зъ найвызначнѣйшихъ дневникарѣвъ, Д-ръ Емиль Дайлонъ. Черезъ 10 мѣсяцѣвъ въ роцѣ вôдбуває вôнъ рôжнй подорожи, а всюда старає ся такъ, перебрати абы єго нѣхто не пôзнавъ. Нынѣ вôнъ є въ Ню-Йорку а за кôлька днѣвъ у Петербурзѣ, а звôдтамъ переѣздить до Арменіи (въ Туреччинѣ), де въ одежи Черкеса подорожує по цѣлôмъ краю. За якійсь часъ вôнъ вже перебраный за дервиша находить ся въ якôмсь монастирѣ въ Индостанѣ и т. д. Д-ръ Дайлонъ уродивъ ся въ Ирляндіи, а выховувавъ ся и выроставъ у Дублинѣ и Парижи. Въ молодôмъ вѣцѣ перейшовъ тяжку школу схôдныхъ языкôвъ и ся обставина позволила ему познакомити ся въ короткôмъ часѣ зъ литературою и мовою майже цѣлого Сходу. Мѣжь иншими запôзнавъ ся вôнъ зъ мовою перскою, арабскою, вôрменьскою и халдейскою.

На семы університетахъ добувъ Дайлонъ дипльомы докторскй. Якійсь часъ замешкавъ въ Росіи, а пишучи въ „Петербурскихъ Вѣдомостяхъ“, выдавъ вôйну тамошнымъ дневникарямъ. Побѣдивъ ихъ незабаромъ и зôставъ именованый професоромъ схôдныхъ языкôвъ на университетѣ въ Харковѣ. Но не довго вôнъ ту выкладавъ. Опустивъ Харкôвъ и поѣхавъ до Анґліи, де взявъ ся до наукови роботы, а єи знаменитй добутки почавъ оголошувати въ анґлійскихъ, француских и нѣмецкихъ письмахъ. Почуваючи въ собѣ больший нахилъ до дневникарства, покидає въ 1890. р. се поважне занятє и свои розпочатй творы помѣщує въ фейлетонахъ. Въ 1894. р. бачимо єго въ Вôрменіи, пôзнѣйше въ Японіи, а въ часѣ выбуху вôйны зъ Америкою, на Кретѣ, въ Рене пôдчасъ процесу Драйфуса, въ Китаю пôдчасъ розрухôвъ боксерôвъ, — словомъ всюда вôнъ є, де лишь потреба хороброго, неустрашимого передъ кулею дневникаря. Др. Дайлонъ бувъ першимъ публіцистомъ, знаючимъ дѣйсный станъ зачѣпки вôрменьско-турецкои. Скоро лише розôйшла чутка, що вôнъ е въ Царгородѣ, жертвовано ему высокій ордеръ и ще высшій „могоричъ“, щобы повернувъ до Анґліи. Дайлонъ вôдкинувъ дары. Въ перебраню офіцира козакôвъ а вôдтакъ женщины, пересидѣвъ два мѣсяцѣ въ Вôрменіи и то въ самôмъ ярдѣ наабôльшихъ розрухôвъ. Выкрадавъ вязнѣвъ перекуплював дозорцѣвъ, казавъ навѣть фотоґрафувати ся у директора поліціи котрый мавъ строгій наказъ вôдставити Дайлона живого або мертвого до Царгороду.

Коли пізнѣйше оголошено бльокаду Креты нѣкому не вôльно було достати ся на сей островъ. Дайлонъ дуже бувъ цѣкавый, що тамъ на островѣ дѣе ся, а ту годѣ довѣдатись, бо вôйско стереже. отже, що вôнъ робить! Перебирає ся въ монашу одѣжь, переплывае кордонъ, прибуває ся до повстанцѣвъ, и боре ся въ ихъ рядахъ хоробро, черезъ що зъ єднує собѣ довѣре у провôдникôвъ такъ, що тй высилають єго на конференцію Сполученыхъ Державъ, де радять надъ запевненемъ Кретѣ самоуправы. Монахъ Дайлонъ промовляє въ имени Кретейцѣвъ и голосує за прилучене ихъ до Греціи. На працане благословить адмірала Каневаро и его дружину О много гôрше вело ся Дайлонови въ Китаю. Одного разу мусѣвъ тамъ пересидѣти 40 годинъ обдертый зъ одѣжи безъ поживы и напитку. Опосля знову впавъ вôнъ до воды и бувъ бы утопивъ ся, але его выратувавъ оденъ зъ Кулѣсôвъ. Про перебутй пригоды оповѣдає Дайлонъ зъ усмѣшкою на устахъ, наче бъ то була послюбна подорожь по Италіи.

Свѣтъ въ числахъ.

— Посля найновѣйшихъ обчислень, живе на цѣлôй кули земскôй 270 міліонôвъ католикôвъ 251.510 католицкихъ попôвъ, 199.049 монахôвъ и 457.990 монахинь.

— Въ 1901 роцѣ сидѣло по російскихъ тюрмахъ 842.729 людей а на Сибіръ заслано 77.160 особъ. Блаженна держава...

— Зô справозданя мѣжнародного почтового союза выходить, що черезъ всѣ почтовй уряды цѣлого свѣта переходить рôчно 500 міліонôвъ листôвъ. Зъ того числа 125 міл. листôвъ, писанй по анґлійски.

— 30 міліонôвъ Азіятôвъ и 41 міл. Африканцѣвъ є пôдданими анґлійскои короны.

— Ловля перелъ въ Австраліи приносить чимале жерело доходу. Въ 1900. р. вывезено звидси загаломъ 2.158 тонъ перелъ и перловыхъ мушлѣвъ, вартости 1,287.765 долярôвъ.

— Женщинъ лѣкарôвъ є теперь на цѣлôй кули земской 8.000. Наколи бъ се число роздѣлити, то припадає звышь 6.000 на Америку, 700 на Росію, а 1300 на прочй державы Европы.

— Въ Сп. Державахъ выпили 1900 р. ажь 1,326,358.004 ґальонôвъ алькоголічныхъ напиткôвъ. Выходить зъ сего, що кождый Американець выпивъ пересѣчно 17·3 ґальона.

— Первордній державы свѣта выдають нынѣ безлѣчь гроша на оружный миръ. И такъ: въ 1870 роцѣ выдали Сп. Державы пôвнôчнои Америки на удержане арміи и пр. военнй цѣли 80 міліонôвъ, Анґлія 120 міліонôвъ, Нѣмеччина 56 міліонôвъ, а Франція 117 міліонôвъ долярôвъ. Въ 30 лѣтъ опôсля, себто 1901 р. выдали Сп. Державы 175 міліонôвъ, Анґлія 615 міліонôвъ, Нѣмеччина 160 міліонôвъ, а Франція 204 міліонôвъ долярôвъ.

— Найбôльшій мозокъ на свѣтѣ, якъ доносять нѣмецкй часописи, мавъ оденъ епилептикъ, що померъ недавно въ 22-ôмъ роцѣ житя. Єго мозокъ важивъ 2580 ґрамôвъ. Друге зъ ряду мѣсце належить ся пôдъ тымъ взглядомъ одному нѣмецкому робôтникови. Мозокъ сего чоловѣка важить 2400 ґрамôвъ. Живе вôнъ й доси, але є паномъ дурноватымъ.

И се правда.

— Що стало ся Петре? Твоя голова посивѣла, наче молоко, а вуса якъ були, такъ и є чорнй!

— И що-жь ту чудного? Та-жь знаєшь добре, що моя голова старша вôдъ вусôвъ о цѣлыхъ 20 лѣтъ.

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Всч. ОО. Духовни по 1 цнт. за еґземпляръ:
1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“!

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво нае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Танъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn., близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда де и якъ удавати ся въ справахъ грунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣть до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо вложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякй справы грунтови и маєткові зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае маєтки, веде процесы, довершуе подѣлу маєткôвъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, уôльняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае також шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ рускй желѣзнй хресты, гарнй и досыть великй по 5 доляровъ и дорожшй. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершомъ, якого забажаете. Треба только прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый катальогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.

ОДИНОКИМЪ
найвручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, якъ нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потрѣбно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 8 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA
Телефон Nr. 1673

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинги и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первоядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Браття Русины до свого братчика Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій агентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшй шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанічныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерню и бучерню. Мае на складѣ и продае краевй и американьскй патентованй медицины и розличнй дробязґовй товары, якъ jewelry, stationery и кухоннй рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидкôвъ спомагати, коли все потрѣбне дôстанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ: Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРГЕН ПРЕДЛОЖЕННЯ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої клиси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковпірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вонъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляють силы!...
— Що за бриндая й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убраннями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вонъ мае ще найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Винаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны в т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Брати! замовляйте у свого!

Глухоту
також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишить сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клїніка St. Louis, No., 2933 Henrietta Str.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то нїчого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: General Office 2333. Night Call 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убрания майнерскій и звычайній.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясеній. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае також „керичи“ на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan,
23 N. Main str.
SHENANDOAH, Pa

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки“ вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ.“ — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ.
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убрания мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,
Першо-рядный складъ убраний для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межи 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты“ въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравтъ, дурный юю!“

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и таньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися, кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспозвати; другій знов много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про професcора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его вынимаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровьи.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute“, ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимсь чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло ко мене въ боку въ крыжахъ. Ох страшно терпѣла. Была въ краю венкихъ докторов. лѣчили мене и професоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатися за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говоритъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бы менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щебъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
агентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА